

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izdaja vsak dan opoldne — Mesečni naročnina 6.— litr, za inozemstvo 15.20 Lir
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri pošto čerkovnem zavodu:
Ljubljana šte. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Attività aerea in Cirenaica

Quattro aerei nemici abbattuti dalla caccia e dalla difesa antiaerea

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 16 aprile il seguente bollettino di guerra n. 683:

Vivace attività aerea nel cielo cirenaico. Nostri caccia impegnando combattimento con una forte formazione nemica nei pressi di Ain Gazala abbatterono due velivoli e

diedi altri ne mitragliavano efficacemente. Durante una incursione su Bengasi che non ha causato vittime un apparecchio britannico colpito dalla difesa antiaerea è precipitato al suolo. Due nostri apparecchi non sono tornati alla base. In duello aereo un ricognitore inglese è stato distrutto dalla nostra caccia nel Mediterraneo centrale.

Letalske borbe v Cirenaici

Lovske in protiletalske obrambne sile sestrelile štiri sovražna letala

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 15. aprila naslednje 683. vojno poročilo:

Zivahno letalsko delovanje nad Cirenaico. Naši lovci so se spustili v borbo z močnim sovražnim oddelkom v bližini Ain el Gazala, pri čemer so sestrelili 2 letala, 10 pa jih uspešno obstreljevali s strojnimi.

Med sovražnim letalskim napadom na Bengazi, ki ni povzročil žrtev, je protiletalsko topništvo zadelo britansko letalo, ki je tresčilo na tla. Dve naši letali se nista vrnila na oporišče.

V letalskem dvoboju je naše lovsko letalo v srednjem Sredozemlju uničilo angleško izvidniško letalo.

Duce pri padalcih

Rim, 16. apr. s. Duce je včeraj z letalom odpotoval v neko mesto v srednji Italiji, kjer je pregledal bataljone letalskih čet, ki so predvajali pred njim posebne letal-

ske vaje, ki so sijajno uspeli. Duce je pohvalil bataljone padalcev in jih pozval k nadaljnjemu delu. Priredili so mu navdušene manifestacije. Nato je z letalom spet zapustil omenjeni kraj.

Nemško odlikovanje zaslužnega italijanskega generala

Z operacijskega področja 16. aprila s. Kakor poroča poseben poročevalec agencije Stefani, je bil letalski armijski general Marchiezi, ki je bil že prej odlikovan z železnim križcem 3. razreda, te dni po Hitlerju odlikovan z železnim križcem 1. razreda za posebno važne zasluge, ki si jih je pridobil kot poveljnik čete letalske oskadre v temnem sodelovanju z nemškimi letalskimi silami pri operacijah za ponovno izvojevanje Cirenaice. Odlikovanje je generalu Marchiezi izročil v Hitlerjevem imenu nemški letalski maršal Kesselring ob priliki svojega zadnjega obiska v Afriki.

Eno leto novega režima v Dalmaciji

Preporod Dalmacije na gospodarskem, kulturnem in socialnem področju

Zader, 16. aprila s. Ob priliki obletnice osvoboditve Dalmacije je imel guverner Bastianini govor, v katerem je obeležil doseganje delovanja oblasti na osvobodjenem ozemlju. Opozoril je na veliki pomen prihoda italijanskih čet v to italijansko deželo. Veliki uspehi so bili doseženi predvsem na področju javnega zdravstva. Dalmacija je bila ob okupaciji v tem pogledu v žalostnem stanju. Dežela ni imela svoje zdravstvene organizacije, ki bi lahko jamčila za zdrav razvoj kmečkega prebivalstva. Vlada se je takoj lotila tega vprašanja z vrsto ukrepov in v kratkem so voljaške oblasti organizirale zdravniško službo po vseh dalmatinskih krajih. Ustanovila so se posebna službena mesta za babice, porazdelili na deželo ambulance in zaloge lekarniških potrebščin. Delo zdravnikov so vodili priznani specialisti. Sanitjske avtomobilske kolone in sanitetske ladje so stalno na poti od vasi do vasi.

Reorganiziralo se je tudi občinsko gospodarstvo, tako da je vsaka občina dobila svojega tajnika. Občinski tajniki so zelo pospešili italijansko penetracijo in asimilacijo upravnega življenja po italijanskem vzoru. Registrirano prebivalstvo v posameznih občinah se sedaj vodi v popolnem redu. Izvedla se je revizija občinskih proračunov in občinam so se dovolile subvencije v skupnem znesku 2.6 milijona lir. Osvobodila so se raznih hipotek vsa občinska posestva, ki kakorkoli služijo javnim interesom. V politiki in kotorski pokrajini sta se ustanovila pokrajinska upravna sveta.

Sklenjeno je bilo, da morajo vsi uradniki in duhovniki prisesti zvestobo državi. S 1. aprilom je italijanska finančna oblast prevzela v celoti delokrog prejšnje finančne upravne oblasti.

Pospešila so se melioracijska dela, ki se sedaj raztezajo na 56.000 hektarjev zemlje in je zanje določen proračun v znesku 70 milijonov lir. Dela so se že lani pričela in letos je bilo mogoče zasesti žito na nekaj sto hektarjih na novo pridobljenega terena. Mnogo na novo pridobljene zemlje bo obdelane s koruzo. Na kmetijskem področju se je sprožila širokopotezna propaganda. Med kmetje se delijo nagrade in zaimanje so se jim višje cene za boljšo vrsto žita. V ta namen je bilo določenih 5 milijonov lir. Duce je odredil, da se ohrani agrarna reforma in da italijanska država prevzame odgovornost zrušene jugoslovanske države, ki izhajajo iz nje. Težavna je bila ureditelj oskrbe vseh treh dalmatinskih pokrajin. Italija je doželi preskrbela kruh, maslo in druge živili.

Nato je Ekse. Bastianini govoril o pospeševanju ribolova, ki se bo čimbolj industrializiral. Govoril je tudi o dalmatinskih rudnikih. Ohranili so se intenzivni gospodarski odnosi s sosednjo Nedvisno Hrvatsko Državo, tako da anekcija Dalmacije ne bo povzročila večjih gospodarskih težav. Za zaščito delavstva je bil ustanovljen poseben delovni urad, ki skrbi za postopno razširitev sin-

dikalnega in korporacijskega sistema za Dalmacijo. Ustanovili so se pokrajinski korporacijski sveti, ki bodo pričeli poslovati z 21. aprilom. Načela so se javna dela, ki so bila v aprilu 1941 v naravnost izvedeni stanju. Po volji Duceja je Dalmacija dobila z javnimi deli docela novo lice. Določenih je bilo doslej 90 milijonov lir za najnujejša javna dela. Za ta dela je bilo doslej izdanih 45.5 milijona lir, pri čemur niso všteti stroški za gradnjo ljudskih stanovanjskih hiš v Zadru in Kotoru, ki bodo znašali skupno 14.6 milijona lir. Proučena se gradbena načrta za Split in Zadar.

Končno je Ekse. Bastianini govoril o delu vlade na področju vzgoje in kulture. Srednje in ljudske šole so bile poverjene italijanskim učiteljskim močem. Šolstvo se že zadovoljivo razvija. Poleg starih italijanskih šol na področju Zare je bilo v anektiranem ozemlju odprtih 194 ljudskih in 35 srednjih šol. Ljudske šole obiskuje 41.000 otrok. Učiteljske moči je 532 italijanskih in 560 tujerodnih.

Ekse. Bastianini je izrazil svojo zahvalo vsem sodelavcem za opravljeno delo. Z letošnjim letom se pričena novo življenje za italijansko Dalmacijo. Njegovo geslo bo zvesto delo, da se doseže zmaga, delo, ki ustvarja, delo, ki zboljšuje življenjske razmere vsega prebivalstva. To je program, ki ga je Duce dal fašizmu. Vojna se nadaljuje in vojna zahteva, da se prenesejo vsi napor, treba se je boriti proti sovražniku v popolni in dokončni meri.

Položaj v Birmi zelo resen

Japanci pritiskajo z dveh strani — Angleži in Kitajci se stalno umikajo

Šanghaj, 16. aprila s. Vest, iz Čunkinga kažejo, da je postal položaj v Birmi zelo resen. Sprito neprestanega japonskega prodiranja, japonsko desno krilo je pridružio preko reke Severe, ki teče vzporedno s Sitangom. Japonci so že kakih 30 km severno od Tungjua. Kitajsko krilo se je zanašalo v zelo težavnem položaju. Tudi severno od Tungjua japonske sile, ki prodirajo v smeri od Promaja, pritiskajo na angleške čete, ki se stalno umikajo. Kitajci se potujejo zaradi nezadostne protiletalske zaštite. Predvsem je na razpolago premalo ameriških letal.

Bangkok, 16. apr. s. Radio v New Delhiju je objavil z bojišča ob Iravadiju vest, da se japonski pritisk ojačuje. Na vseh odsekih se razvijajo silovite borbe. Vest o padcu Miglangje, 45 km južnozapadno od Magva, je izzvala veliko vznemirjenje. Kar priča o nadaljnjem umiku angleških čet na tem področju. Tudi dolini Sitanga se kitajske čete še nadalje umikajo. Sedaj si prizadevajo le še, da o nekolicino zažari Japonce od naglega prodiranja proti severu. Šaponske letalske sile so bombardirale dve mesti v Birmi.

Na Filipinih

Tokio, 16. apr. s. Z nekega letalskega oporišča na Filipinih se je izvedelo, da so japonska mornaršila letala hudo bombardirala letališča Malay. Balay sredi Mindanaa ter Delmont na severnem robu otoka Zletišča vojašnice, kakor tudi druge naprave so bile hudo bombardirane in so med njimi nastali obsežni požari.

General Mac Arthur vrhovni poveljnik zavezniških čet na zapadnem Pacifiku

Rim, 16. apr. s. Na včerajšnjem sestanku z novinarji je predsednik Roosevelt v nasprotju z izjavo, ki jo je dal pred kratkim zastopnik severnoameriškega general-

nega štaba, da general Mac Arthur še ni bil službeno vzpostavljen za vrhovnega poveljnika zavezniških oboroženih sil na zapadnem Pacifiku, izjavil, da je Mac Arthur že vrhovni poveljnik teh sil. Roosevelt pa ni hotel natanko obeležiti položaja, na katerem je vrhovno poveljstvo poverjeno generalu Mac Arthuru. Ironično je dejal, naj to sovražnik ugane.

Pogrešan angleški general

Rim, 16. aprila s. Angleška posluzbena agencija je objavila, da pogrešajo poveljnika angleških oboroženih sil v azijskih vodah Pacifiškega oceana, letalskega vicemarsala Pulforda. Po prejšnjih vestih bi se naj bil umaknil iz Singapura malo pred njegovim padcem.

Navodila za dobre ameriške stratege

Berlin, 16. aprila s. Pod naslovom »Pot v peklo« je »Zwölfuhrblatt« povzel vrsto tako zvanih navodil za dobrega stratega, ki jih je pred kratkim objavila neka ameriška revija. Ta navodila pravijo: 1. Ne podcenjuj nasprotnika. 2. Skušaj mu »zgrati« inicijativo. 3. Zahtevaj za svoje oborožene sile moderno mentaliteto. 4. Založi bojišče z zadostnim številom tankov in letal. 5. Odpravi birokracijo. List meni, da bi se lahko ta navodila izpopolnila po mili volji in dodaja še naslednje: 6. Ne poveljuj svojih generalov, ki so zapustili bojišče. 7. Ne pretiravaj v svojih objavah. 8. Ne smatraj za realno produkcijo, ki te seže v noč. 9. Ne spreminjaj svojih porazov v zmage. 10. Ne napoveduj nagre zmage nad sovražnikom. 11. Ne operiraj z ladjami, ki jih Roosevelt še ni zgradil. Berlinski list se nazadnje vprašuje, ali bodo ta navodila sploh komu služila in pripominja, da dobri nameni ne zadostujejo, da bi starega grešnika rešili pekla.

sa, da ustmeno izrazi svoje pripombe, vse ostalo bosta lahko predložila pismeno.

Nato je bila prečitana izpoved nemškega poslanika von Papena, ki je v njej opisal, kako so se razvili dogodki ob priliki poskušane atentata in je opozoril na izjave vratarja italijanskega poslanstva, da je po atentatu videl, kako sta bežala dva moška. Poslanik je še dodal, da je vsak dan zapuščaj svoje stanovanje okrog 10. dopoldne in da je v spremstvu svoje soproge tedaj odhajal na poslanstvo. Bilo je sprito tega prav lahko nadzirati njegovo kretanje.

Smrt švedskega pisatelja

Stockholm, 16. aprila s. Včeraj zjutraj je v Stockholmu umrl znani švedski pisatelj Ludvig Nordstrom, ki je napisal več knjig. Kritika je mnogo razpravljala o njegovih delih in to je prineslo avtorju veliko popularnost.

Generalske ambicije ge. Roosevelt

Rooseveltova soproga Leonora, ki je vsa prežeta misli, da bi postala nekak general ameriške ženske vojske, kakor to že dalje časa predlaga, je sklenila, da v kratkem odpotuje v London, da bi od blizu proučila ustroj ženske armade v Angliji. To potovanje je imela Leonora že davno v načrtu, vendar je bilo večkrat iz raznih razlogov odloženo. Zlasti v skrbi za osebno varnost prezidentove žene, bi se moralo sedaj vršiti v kratkem. Leonora nima sedaj nikakih posebnih funkcij v Ameriki in zato se ji zdi primerno, da bi izkoristila to svojo nezaposlenost z obiskom v Veliki Britaniji, kjer naj bi žela plavze, namenjene Yorkemu možu, kakor piše list »New York Daily Mirror«. Industrijske in trgovske ameriške družbe so že predlagale Leonori, naj bi po radiu govorila o svojih vtisih v Londonu, za kar ji obljubljajo ogromne vsote. Pri tem pa je znano, da ni gospa Roosevelt tista, ki dnevno piše znane članke s svojim imenom, temveč, da jih piše njena tajnica, ki se je včasih poslužuje idej Eleonore, kakor ji to pač kaže. Znano je tudi, da Eleonora sama niti ne prečita, kar izide pod njenim imenom.

Zanimivo je, da skuša gospa Eleonora potovati v London prav v trenutku, ko jih je mnogo v Londonu, ki ga hočejo zapustiti. To so predvsem vsi šefi takozvanih »svobodnih vlade«, ki imajo svoj sedež v Londonu. Ti namreč čutijo, da postaja v britanski prestolnici vroče in se skušajo rešiti, dokler je še čas. To željo takozvanih »svobodnih vlade«, da se presele v Washington, pa seveda samo podpira vlada Združenih držav. Razlog pa je morda tudi finančnega značaja. Za londonsko vlado predstavljajo »svobodne vlade« precejšnje breme, ki ga skuša deloma zvrniti tudi na ameriška ramena. Washingtonu pa to zado. vo Londona izkorističa in svetuje, naj bi tudi moralno vodstvo teh »svobodnih vlade« prešlo iz Londona v Washington. In ker je med »svobodnimi vladi« tudi nekaj bogatih, kakor n. pr. belgijska in nizozemska, ki imajo del svojih denarnih zalog v ameriških bankah, je Washington predlagal, naj bi se tudi takšne vlade preselile v Ameriko. Pri vsem tem pa se Washington skrbno pazi, da bi obenem z vladi dobi v svoje breme tudi vse spremstvo teh vlade. Tako se sedaj vrši izmenjava mnenj med raznimi »svobodnimi vladi« in Washingtonom, da bi se ugotovilo, kolikšno je prav za prav njih upravniško število ministrov, državnih tajnikov, itd. Jasno je, da Londonu vse to ne more biti posebno všeč. (Corriere della Sera.)

Obnovite naročnino!

Nemško vojno poročilo

Sovražnikova napadalnost na vzhodni fronti pojema — Obstreljevanje vojnih ciljev v Petrogradu — Bombardiranje pristanišč v Sevastopolju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 15. aprila. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodu pojema še nadalje sovražnikova napadalnost. Samo na posameznih mestih je napadel sovražnik z močnimi silami in je bil odbit. Lastni napadi so prinesli krajevne uspehe.

Težko topništvo vojske je obstreljevalo vojaško važne naprave v Petrogradu, med njimi tvornico municije. Opaženi so bili veliki požari in eksplozije.

Uspešni napadi nemških bojnih letal so bili usmerjeni na pristaniške naprave in letališča v Sevastopolju.

V severni Afriki živahna izvidniška delavnost na obeh straneh. Zbirališča angleških motoriziranih vozil in letališča so bila uspešno bombardirana.

Napadi na vojaške naprave in letališča na otoku Malto so se nadaljevali podnevi in ponoči. Pri tem je bil porušen z bombami stolp antene radiodajne postaje v Rihelli. Nemški lovci so sestrelili nad Malto in pred severnoafriško obalo 9 angleških letal.

V bojih nad Rokavskim prelivom in ob norveški obali je bilo včeraj sestreljenih 8 angleških letal.

Angleški bombniki so napadli v pretekli noči zapadno Nemčijo. Civilno prebivalstvo je imelo nekaj izgub, mrtve in ranjene. Protiletalski topovi in nočni lovci so sestrelili 10 napadajočih bombnikov.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 16. aprila. Finsko vrhovno poveljništvo je objavilo v svojem nočnem komunikatu, da je bil na Karelski ožini

odbit večji oddelek sovražnika, ki je skušal prodreti med finske postojanke in so mu bile pri tem prizadejane velike izgube. Na aunuškem bojišču so bili vsi sovražni napadi odbiti in pri protinapadu je na terenu obležalo nad 100 sovražnih vojakov in oficirjev. Sovjetski oddelek, ki je prodiral do finskih prednjih postojank je bil obkoljen in do zadnjega moža uničen. Finski oddelek pa so napadli veliko sovjetske taborišče ter ga razdeljali. 100 strojne in mnogo pušk je bilo zaplenjenih. Na sovražni strani so izgube znašale nad tisoč mož. Na karelskem bojišču ni bilo nikakih posebnih dogodkov. Finska letala so včeraj jutraj bombardirala velika sovražna skladišča za bojiščem ob Sviru. Nastale so velike eksplozije in požari. Skoraj docela je bila porušena sovjetska avtomobilska kolona, ki je bila iz Aranenbauma na poti proti Seltkaeru.

Sovražne izgube letal in tankov

Berlin, 16. apr. s. Od 15. marca do 14. aprila so Sovjeti na vzhodnem bojišču izgubili 1142 letal. Angleži pa v borbi proti Nemčiji in Italiji 350 aparatov. V času od 1. januarja do 13. aprila so nemški protitankovski oddelki in letalske sile na vzhodnem bojišču uničili ali zaplenili 2451 sovjetskih tankov.

Smrtna kazen za roparje

Berlin, 16. apr. s. Posebno sodišče v Berlinu je obsodilo na smrtno kazen nekega Kevinga in Koverga, ker sta v času zatemanitve napadala žene in jih oropala. V nekem primeru sta napadli ženski odvezla 4 marke.

Resnica o „boljševiškem raju“

Berlin, 16. aprila. s. O stalnem pronicanju boljševizma v Anglijo je objavila nemška »Politica« diplomatska korespondenca članek, v katerem ugotavlja, da so se v angleškem prosvetnem ministrstvu zelo začudili, ko je kolegij londonskih učiteljev kot prvi dal sovjetskemu poslaniku v Londonu Majskemu priložilo za predavanje v njegovem krogu, la bi se tako pospešilo razumevanje boljševiških sistemov tudi v londonskih kulturnih krogih. Argumenti in vprašanja, o katerih je ob tej priliki Majski govoril, so morda napravili vtis na angleške učitelje, toda nemški vojak, ki se bori na vzhodni fronti, so se pri svojem prodiranju na rusko ozemlje lahko na tisoč načnov in ob tisoč prilikah prepričali o žalostnih sadovih 25letnega sovjetskega režima. Zaradi tega so toliko smešnejše izjave Majskega, ki je »sovjetski paradiz« predstavil svetu v bleščeči luči, čeprav je bil svet ločen od njega doslej z neprestanim zidom. Kdo je ustvaril ta zid, se vprašuje nemška »Politica« diplomatska korespondenca, če ne Stalin z namenom, da bi čim bolj prikril napake in krivice, ki so se skrivale za njim? Za tem zidom so leta in leta pripravljali oboroženi napad na Evropo, da bi jo boljševizirali. V ta namen so postopno odpravili celo vrsto tujih konzularnih zastopstev celo v Moskvi in čani diplomatskega zbora kolikor so jih še tolerirali, so smeli potovati kvečjemu do 60 km daleč od svojih sedežev. Sedaj je ta zid padel in milijoni nemških in zavezniških vojakov, ki so na lastne oči videli, kaj je tičalo za njim, vedo, kaj je resnično na stvari, ne glede na argumente in bran-

nitelje boljševiške doktrine, kakršen je n. pr. Majski.

Vohunska afera na švedskem

Stockholm, 16. aprila s. Včeraj so v Stockholmu aretirali štiri tuje državljane, ki so vohunili za neko tujo državo. Deloma so to počeli tudi na škodo švedske. Ze v nekaj dneh se bo pričela razprava proti njim. Eden izmed aretirancev je bil svoj čas ravnatelj velike švedske kinematografske družbe, ostali trije so češkoslovaški begunci, eden je kritik, drugi režiser, ki je pozneje postal poročevalec nekega ameriškega lista, tretji pa je bivši češkoslovaški oficir.

Nesreča švedskega letala

Stockholm, 16. aprila s. V bližini Noroepinga na švedskem je včeraj tresčilo na tla vojaško letalo. Pri tem je bil ubit neki letalski opazovalec, pilot pa je bil nevarno ranjen.

Švedska ladja zadela na mino

Stockholm, 16. aprila. s. Švedsko poslaništvo v Londonu je objavilo, da je švedska 3800 tonska trgovinska ladja »Scotia« naletela na mino v bližini angleške obale in se potopila. Razen enega mrtva so se vsi člani njene posadke rešili.

V eni uri uničen angleški konvoj neposredno ob indijski obali

15 ladij je bilo potopljenih, 5 pa poškodovanih

Tokio, 16. apr. s. Poveljnik japonske vojne ladje, ki se je udeležila napada japonskega brodogradila na indijski obalo, je izjavil, da so Japonci 6. aprila jutraj opazili angleški konvoj, ki je šel nad 20 ladij. Japonsko brodogradje je plulo v taki bližini indijske obale, da je bilo mogoče opaziti utrdbe ob njej. Čim je bil sovražni konvoj opazen, so se japonske vojne ladje razvile za napad. Z angleških ladij pa ni bilo nobenega znamenja, da bi se na njih zavedali bližine Japoncev. Tako so se ti približali angleškim tovornim ladjam in jih pričeli silno obstreljevati. Napad je bil tako nenaden, da se sovražne ladje niso mogle več braniti. V manj kakor eni uri je bilo potopljenih 15 ladij. Ostale so bile

imobilizirane in poškodovane in jih je morje odneslo proti obali. Pozneje je bilo potopljenih še nekaj izmed teh ladij.

Buenos Aires, 16. aprila s. Iz Rio de Janeiro poročajo, da so bile v bližini brazilske obale potopljene severnoameriške ladje »Thayer« in veliki tovorni parniki »Baltic«, »Duperale« in »Empire«. Del brodogradov se je rešil na kopno.

Buenos Aires, 16. aprila s. Severnoameriško mornariško ministrstvo objavlja, da je bila ob ameriški obali torpedirana severnoameriška ladja srednje tonaže. Nadalje sta bili torpedirani še dve severnoameriški tovorni ladji, prva srednje, druga manjše tonaže.

Proces proti ankarskim atentatorjem

Ankara, 16. aprila s. Proces zaradi poskušene atentata na nemškega poslana ka von Papena se je včeraj nadaljeval. Oba sovjetska obtožena Pavlov in Kornilov sta se še nadalje izmikala. Pavlov je zahteval zase in za Kornilova časno svobodo. Predsednik je izjavil, da sta oba obtožena v zaporu in za obremenjujejo hudo obtožbe, tako da ni mogoče v nobenem primeru govoriti o kakršni časni svobodi. Državni tožilec se je pridružil temu mnenju in

je protestiral proti neprestanim poskušom obtožencev, da bi zavlačevala razpravo. Pavlov je zahteval stik z enim izmed pravnikov, ki so prispeli iz Sovjetske zveze. Sodišče se je v tej stvari izrazilo, da po turških zakonih intervencije tuje odvornike ni dopustna. Ker sta obtožena vedno znova »skusila« zavlačevati razpravo z raznimi protesti in izgovori, je predsednik po kratkem posvetu sodnega zbora izjavil, da dovolj obtožencev še pet do 10 minut ča-

Zvezni podtajnik v Logatcu

Ljubljana, 16. aprila. Po odredbi Zveznega tajnika je Zvezni podtajnik Ernest Capurro pregledal v spremstvu fašistiške Reg. Ariele, pokrajinske tajnice kmetijskih gospodinj, drugo logaško okrožje zveze. Proučil je efektivno in gospodarski položaj okrožja. Fašistični pravak se je posebej zanimal za doslej opravljeno podporno delovanje. V spremstvu okrožnega inspektorja je obiskal zastopnike vojaških oblasti v Logatcu. Od tam je krenil v krajevni sedež borbene fašistične organizacije, nadziral goslo kuhinjo in se prepričal o njenem rednem poslovanju.

V družbi okrožnega inspektorja je zvezen center v Planini. Pregledal je kartoteko in

ni Podtajnik popoldne pregledal strankin se prepričal o poslovanju v uradu. Bi je tudi na sedežu Dopolavora in nadzoroval goslo kuhinjo, ki posluje v popolnem redu v lokalih občinskih šol. Istega dne je bil tudi na Rakeku kjer je prav tako inspiciral pri fašističnem centru.

Zvezni podtajnik je ob priliki svojega inspeksijskega potovanja lahko ugotovil uspešno delovanje na vseh področjih ter je izrazil sodelavcem svoje zadovoljstvo sprčo uspešno dovršenega dela ter jim je dal v imenu Zveznega tajnika natančna navodila za nadaljnje delovanje. Pozval jih je, naj posebej ojačajo svoje delovanje na področju socialne pomoči in propagande.

Posledice zime se kažejo

Zima je bila tako huda, da je posmodilo celo mnogo smrek, ki so zdaj suhe kakor bi jih napadel lubadar

Ljubljana, 16. aprila. Pozabljam, da na težave in izreden mraz pretekle zime. Toda posledice silnega mraza na bode so dolgo opozarjale, da je tako huda zima zelo nenavadna pri nas. Že v sivi davni pri nas udomačeno rastlino so prilagodeno tako ostremu podnebnju. Prav tako niso vajene tako silnega mraza živali in ljudje smo seveda tudi čutili da nismo aklimatizirani. Vendar se zdi, da človek včasih prenese celo več kakor rastlina.

V naših krajih napravi hud mraz navadno največjo škodo na listnatem drevmu. To si smemo razlagati tako, da je domovina listnatega drevesa v toplejših pokrajinah; listavci se torej še vedno niso povsem prilagodili našemu mrazu. Podnebje. Lahko bi pa tudi sklepali, da je bilo v naših krajih v davnih časih, ko so bili že udomačeni listavci, toplejše podnebje kakor je danes. Vsekakor so listavci bolj občutljivi od iglavcev, odnosno vsaj doslej smo v splošnem tako mislili. Že v prejšnjih zimah je med hudim mrazom popokalo največ divjih in žlahtnih kostanjev. Manj občutljiva je bukev, a med tako hudim mrazom, kakršni je bil v pretekli zimi, tudi precej trpi. Bolj občutljivi je mlaše drevje. Vendar to ni pravilo. Tako je znano, da včasih pozebe več starejšega kakor mlajšega sadnega drevesa. Sodihi bi, da je drevje najbolj odporno proti mrazu v svoji najljepši življenjski dobi, to se pravi v srednjih letih, ko je še polno življenjskih sil. Mlado drevje laže pozebe že zaradi tega, ker je drobnejše, ker debela ne varuje tako debela skorja in menda tudi ker se nima tako močno razvitih korenin. Se bolj verjetno pa je, da mlado drevje laže pozebe, ker se ni tako dobro prilagodilo mrazu kakor starejše. Po vsem tem pa seveda ne smemo sklepati, da bo v hudi zimi mlado drevje bolj odporno proti mrazu, ker so se tako mlada, da so skoraj do vrha pokrita s snegom.

Posledice pretekle zime se kažejo marsikje še zdaj. Vedeli smo včer, da je mraz napravil veliko škodo na gozdnih listavcih, saj je razpokalo mnogo dreves. Te rane se slabo celijo in les začne trohneti ob brazgotinah. Odnosno led v razpokah še bolj razganja les. Toda nikomur ni prišlo najbrž niti na misel, da je mraz napravil veliko škodo tudi na iglavcih, ne le na listavcih. To se zdi neverjetno, saj je znano, da so iglavci mnogo bolj odporni

proti mrazu in da rasto lahko v mnogo višjih legah kakor iglavci. Iglavci so po večini drevje mrzlejših severnih krajev. To volja seveda tudi za našo smreko. Zato se zdi tem bolj neverjetno, da je v pretekli zimi pozebo tudi mnogo smrek. Kdor dvomi, se lahko prepriča tudi v samem mestu, n. pr. na posameznih vrtovih, kjer so zasajene smreke v okras, ali v Tirolju, da je prišel mraz do živga tudi smrekam. Igljčevje je kakor posmojeno rjavo, podobno kakor je pri bolnih smrekah, napadenih po lubadarju. Vendar je razlika med pozebo in ob lubadarja napadeno smreko. Mraz je posmodil vejeve predvsem na zunanji strani in tam, kjer ni bilo zaščite s snežno odejo. Medtem ko lubadar napada starejše smreke, vidimo, da je pozebo mlajše drevje (vendar ne najmlajše, ki je še tako nizko, da je bilo pokrito s snegom). Pri nekaterih smrekah, ki imajo veje pri tleh, vidimo, da je spodnje vejice ostale zelene, zgornje je pa suho. Na prvi pogled je jasno, da so bile spodnje veje pod snežno odejo, upognjene pod sneg, zgornje so pa ostale nezavarovane pred mrazom.

Mraz je prav resno poškodoval mnogo mlajših smrek. Vendar na srečo ni napravil velike škode v samih gozdovih, kjer rase drevje gosto drugo ob drugem ter se tako medsebojno ščiti. Najbolj so trpele smreke, ki rasto na samem ali ob obronkih gozdov.

Ni znano, ali je mraz napravil takšno škodo na smrekah tudi med hudo zimo leta 1929. Vsekakor so tako hude zime, kakršna je bila pretekla, zelo redke in najbrž tudi starejši ljudje niso imeli posebno pogoste prilike videti pozebljenih smrek. Če ni več dovolj odporna proti mrazu smreka, kako naj pričakujemo, da bodo vzdržali listavci? Morda se bo kdo vprašal, kako je mogoče, da smreka kot drevo mrzlih krajev ni dovolj odporna proti mrazu pri nas. Moramo vedeti, da je razlika med smreko in smrekov, smreka, ki rase pri nas, se je prilagodila našemu podnebnju, to se pravi toplejšemu od gorskega ali v severnih krajih. Z drugo besedo: pomohkužila se je ter ni imela več dovolj sil, da bi vzdržala ob tako hudem mrazu, kakršni je prišil v pretekli zimi. To se vsaj zdi verjetna razlaga, zakaj je mraz letos zapustil tako občutne sledove na smrekah v naših krajih. Iz tega pa tudi lahko sklepamo, da je bila pretekla zima res izredno huda, tako huda, da naše rastlino ne prilagoje no na tako ostro podnebje.

Sodišče je obravnavalo dva prestopka

Zaradi pomanjkanja dokazov sta bila oproščena ugleden trgovec, obtožen nedopustne manipulacije s sečnimi dovoljenji in pa nabiralec premoga

Ljubljana, 16. aprila. Lani začetek novembra smo poročali, da se je pred kazenskim senatom okrožnega sodišča, ki mu je predsedoval o. s. dr. Felaher, in sta v njem sodelovala kot sodnika o. s. Bredli in Lederhas, zagovarjal ugleden ljubljanski trgovec lesne stroke. Obtožnica mu je očitala nedopustne manipulacije z dovoljenji za sečnje gozdov. Te manipulacije naj bi bil vedoma izvrševal skupno z nekim lažimženjem, pisarjem, ki je bil v službi pri štabu utrditvanja blivše jugoslovanske vojske. Ta ženinženir, ki so šle skozi njegove roke rešive omenjenih prošnji za sečnje gozdov, bi naj bil nagovoril obtoženca, da bi bil povabil prošilce v svojo poslovno pisarno in tam od njih za hitrejšo rešitev zahteval po 1 din od kubičnega metra sečnega lesa.

Obtoženec je dejansko vabil prošilce v svojo pisarno, zagovarjal pa se je, prvič da ni vedel, da ima opravka z lažimženjem, drugič pa, da mu ni šlo za podkupnine, temveč je hotel le pregovoriti stranke k sklenitvi gozdnega zavarovanja. Bil je namreč obenem tudi zastopnik neke zagrebške zavarovalnice.

Razprava je bila takrat prekinjena in zadeva vrnjena preiskovalnemu sodniku, da se zaslusijo še nekatere priče in da se izjavi o realnosti gozdnega zavarovanja izvedenec zavarovalne stroke. Nova razprava je bila v sredo, ni pa prinesla nič bistvenega novega. Obtoženec je dosledno vztrajal pri svojem zagovoru, da ni imel namena sprejemati podkupnin in da se je zanimal le za možnosti zavarovanja. Imel je nesrečo, ker se je ženinženir, ki ga je k temu nagovoril, izkazal za nesolidno in nepošteno osebo. Toda čim je za to zvedel, je takoj prekinil vse stike z njim in tudi opustil svoje prizadevanje za sklenitev zavarovalnih pogojev.

Zaslišana je bila samo ena priča, ki je izpovedala v prilog obtoženca. Po krajšem posvetovanju je predsednik senata razglasil po paragrafu 280 k. p. oprostitelno sodbo. Sicer je možno in verjetno, da obtoženčev poslovanje ni bilo kazenskopravno povsem korektno, ni pa nikjer dokazov

namreč obenem tudi zastopnik neke zagrebške zavarovalnice.

Razprava je bila takrat prekinjena in zadeva vrnjena preiskovalnemu sodniku, da se zaslusijo še nekatere priče in da se izjavi o realnosti gozdnega zavarovanja izvedenec zavarovalne stroke. Nova razprava je bila v sredo, ni pa prinesla nič bistvenega novega. Obtoženec je dosledno vztrajal pri svojem zagovoru, da ni imel namena sprejemati podkupnin in da se je zanimal le za možnosti zavarovanja. Imel je nesrečo, ker se je ženinženir, ki ga je k temu nagovoril, izkazal za nesolidno in nepošteno osebo. Toda čim je za to zvedel, je takoj prekinil vse stike z njim in tudi opustil svoje prizadevanje za sklenitev zavarovalnih pogojev.

Zaslišana je bila samo ena priča, ki je izpovedala v prilog obtoženca. Po krajšem posvetovanju je predsednik senata razglasil po paragrafu 280 k. p. oprostitelno sodbo. Sicer je možno in verjetno, da obtoženčev poslovanje ni bilo kazenskopravno povsem korektno, ni pa nikjer dokazov

pa tako jasno življenje, ki sem zelo rad iz sosesčine pogledoval vanj. Bila mi je naklonjena kakor da sva tovariša, čeprav mi pod nobenim pogojem ni dovolila vpogleda v njena nagnjenja. Bila je lepa nedelja, čudovito blagoslovljena, praznično jasna in bogata, ko sem opazil, da je Suzi breja. To je pa ni prav nič motilo v njeni običajni živahnosti. Zaletavala se je ob vrtni ograji sem in tja kakor vedno, če ji je pokazal mož s poštarso čepico iztegnjen kazalec, zaganjala se je proti raznašalki in premogarju, dokler ni pod težo njenega vedno težjega telesa njena živahnost ponehala in je pričakovano močno in nevidno prevzelo njeno življenje in veselje.

Opazoval sem njeno življenje, samo od daleč in iz odlomkov ter bežnih vesti, kakor so se pač širile od ust do ust, lahko povem nekaj o nji. Toda zdi se mi, da bo tudi v tem kratkem pripovedovanju povedano dovolj lepega o nji. Saj vidi od daleč opazujoči več celotnega in bistvenega kakor v bližini stoječi. V bližini stoječemu kaj rade malenkosti pokvarijo celotno sliko. Suzi sem videl samo enkrat, ko je tekla v spremstvu svojega mladiča čez trg. Mali, čudovito nežen kuža, je bil oljudno zbežal od doma. Suzi je imela šest mladih, toda štiri je bil krojač takoj po porodu utopil v bližnjem potoku. Čez nekaj dni sem pa slučajno videl, kako je

za njegovo krivdo. V dvoma ga je moral soilišče oprostiti.

34-krat je bil kaznovan

J. 2. ima za seboj zelo pisano preteklost. Star je 55 let in je bil doslej že 34krat kaznovan. Februarja letos ga je zasačila varnostna straža, ko je zapuščal ljubljanski tovorni kolodvor in nesel v roki vrečo, v kateri je bilo 29 kg premoga. Obtožnica ga je bremenila, da je premog ukraden iz vagonov na razkladalnem prostoru. Obtoženec pa je odločno zanikal, da bi bil premog kradel. Trdil je, da ga je kot mnogi drugi pobiral po tleh ob vagonih in na poti, po kateri izvažajo z vozovi premog s tovornega kolodvora v mesto. Vrečo, ki ni bila mnogo vredna, da mu je podaril neki voznik.

Za povzdigo kmetijstva

na Spodnjem Štajerskem je dala država na razpolago znatna denarna sredstva

Graška »Tagespost« piše: »Čeprav je minilo šele te dni prvo leto po osvoboditvi Spodnje Štajerske, je bilo to bogato poljedelsko ozemlje po zaslugi neumornega dela za obnovo spodnjestajerskega kmetijstva skrbečih oblasti že lani vključeno v produkcijsko bitko. Seveda v tem kratkem času še ni bilo mogoče storiti vsega in v tekočem letu bo treba opraviti še mnogo dela. Toda že lani jeseni je bila zemlja obdelana po geslih produkcijske bitke. Zdej se pa pripravljajo Spodnja Štajerska na pomladna dela, ki so v smislu produkcijske bitke in zahtev našega prehranjevalnega gospodarstva.

Lani sta bili opušteni približno dve tretjini zelo prostornih hmeljskih nasadov, deloma ker pridelanega hmelja ni bilo mogoče spraviti v denar, deloma pa, ker se je hotelo s tem pridobiti polje za druge poljske pridelke. Tudi ječmena in ovsa se bo sejalo letos manj, znatno več bo pa posajenega krompirja in zasejanega sočivja. Spodnja Štajerska naj bi dajala v bodoče zgodnje sočivje, zlasti pa sadike in sočivno seme. Zgodnjim vrstam bo posvečena posebna pozornost, pridelovanje krompirja bo z raznimi ukrepi zboljšano.

Tudi pridelovanje žita bo ohranjeno na Spodnjem Štajerskem v polnem obsegu. Isto velja za koruzo, važno za živinorejo. Dane so še mnoge možnosti povečati na Spod. Štajerskem pridelovanje kreme. Tudi na tem področju se še pripravljajo ukrepi. Spodnjestajerski kmetovalci so bili opozorjeni zlasti na važnost

Mei izpovedni priči je bila prečitana tudi izjava spediterja Rajka Turka, ki ni izključil možnosti, da je res ostal na tleh kak drobiz. Tak premog je vedno dovolil pobirati siromašnim ljudem. Turka obtoženec ni oškodoval. Ugodno je izpovedala zanj tudi železniška uprava.

Obtoženec je bil po paragrafu 280 k. p. oproščen, ker ni bilo dokazov, da bi bil jemal premog z vagonov. Predsednik senata je oislovil obtoženca rekoč: »Za vas je najbolje, da se v velikem lepo ogibate tovrnega kolodvora. Za vsako kopo premoga, ki bi jo ukradli, boste dobili zaradi številnih predkazni najmanj 1 leto robj. Pazite se, ni šala. Pri vas ne moremo iti ceneje.«

raznih vrst detelje in lucerne ter repe za krmo.

Ena najvažnejših nalog je preskrba spodnjestajerskega kmetijstva z modernimi stroji in orodjem.

Za pospeševanje kmetijstva skrbeči uradi pri šefu civilne uprave pa računajo s tem, da bo mogoče v prihodnjih letih spraviti na Spodnje Štajersko in Gorenjsko okrog 20.000 kmetijskih strojev in orodja. Zagotovljena so bila tudi rastlinska zaščitna sredstva za sadne vrtove in vinograde. Sp. Štajerska je s svojimi 22.000 ha vinogradov drugo največje zaključeno vinogradniško ozemlje Nemčije. Razmere silijo sadjarje in vinogradnike uporabljati letos za škropljenje bolj bakreno brozgo namesto modre galice. Uporaba bakrene brozge doslej na tem ozemlju ni bila znana, bo se pa kmalu oživela, ko bodo vrtnarji in vinogradniki spoznali, da se da zelo dobro uporabiti namesto modre galice.

Ukrepi za pospeševanje kmetijstva in vinogradništva na Spodnjem Štajerskem so bili učinkovito podprti s tem, da je dala država na razpolago znatna denarna sredstva. Ti ukrepi pa so zelo mnogo pripomogli k pospešitvi novega reda v spodnjestajerskem kmetijstvu. Naj še omenimo, da se bo letos lahko pričela gradnja silosov in gnojníc. Tako bo Spodnje Štajerska letošnji pomlad v polni meri v znamenju produkcijske bitke in spodnjestajerski kmetovalci bodo imeli priliko navzlic vojni modernizirati svoje kmetije in s pomočjo države nabaviti si kmetijske stroje in orodje.

Naše gledališče

DRAMA

Cetrtek, 16. aprila, ob 17.30: »Voda«. Red Cetrtek.

Petek, 17. aprila, ob 15: »Konto X.« Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Sobota, 18. aprila, ob 17.30: »Ifigenija.« Izven.

Nedelja, 19. aprila, ob 14: »Jurček.« Mladinska predstava. Izven. Cene od 12 lir navzdol. — Ob 17.30: »Voda.« Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Jože Vombegar: »Voda«. Zabavna satirična komedija z veselo gerno potezo. Junak igre je vsa vas; dejanje se plete okrog zgraditve novega vodovoda. Dramatik je ožigosil v delu na vesel način človeške slabosti kot so: ničemerumost, častihlepe, trma itd.

V Goethejevi »Ifigeniji« bo igrala naslovno vlogo v soboto Mileva Boltar-Ukmarjeva. Predstava bo izven abonmaja.

Opozarjamo na petkovo popoldansko predstavo, ki bo ob 15. uri po zelo znižanih cenah. Igrali bodo Bernauerjevo in Oesterjevo veseloigro v treh dejanjih »Konto X« v običajni zasedbi. Vsebinsko igra tvori nespornam okrog skrivnostnega konta X. Dejanje zaplete in razplete vodja odvetniške pisarne Izidor Srakoper. Ta komična vloga je središče igre.

OPERA

Cetrtek, 16. aprila, ob 16.30: »Faust.« Red A.

Petek, 18. aprila: Zaprt.

Sobota, 18. aprila, ob 15: »Prodana nevesta.« Izven. Fnižane cene od 18 lir navzdol.

Nedelja, 19. aprila, ob 14: »Sveti Anton, vseh zaubljenih patron.« Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. — Ob 17.30: »Orfej in Evridika.« Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.

Ch. Gounod: »Faust«. Opozarjamo, da bo pričete predstave ob 16.30. Zasedba je sledeča: Faust — Franci, Margareta — Heybalova, Mefisto — Popov, Valentin — Janko, Marta — Golobova, Siebl — Poljanjeva, Wagner — Dolničar. V velikem baletnem prizoru plešejo solo: Bravničarjeva, Japljiva, Remškarjeva, R. Brarjeva in Zelenkova ter Golovin, Pogačar in Sušteršič. Dirigent: D. Zebre, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin.

Godbeniki, ki sodelujejo pri predstavi Vombegarjeve igre »Voda«, bodo imeli skušnjo v Cetrtek 16. t. m. ob 12. uri v dram. Udeležba obvezna!

V nedeljo bo nastopila prvič sopranistka Nada Stritarjeva v partiji Amorja v Gluckovi operi »Orfej in Evridika«. Začetek predstave, ki bo izven abonmaja, bo ob 17.30 uri.

S Spodnje Štajerske

— Novi grobovi. V Mariboru so umrli delavci vdova Marija Kavšek, stara 76 let, delavka Marija Valentin, stara 56 let in zidar Josip Vinkovič, star 34 let. V Silivici pri Mariboru je umrl akademski slikar in hšni posestnik Simon Fras. V Košakih je umrl mizar Anton Potočnik, star 50 let, v Dogašah je umrla zasebnica Marija Janžekovič, stara 44 let. V Mariboru so umrli železničarjeva žena Alojzija Flis, stara 32 let, sinček pomožnega delavca Herman Habit in Josip Trbošek.

— Predavanje dr. Osta v Celju. Z veliko napetostjo so pričakovali Celjani predavanje študijskega direktorja dr. Gottharda Osta iz Berlina. Njegovo predavanje v petek se je izpremenilo v velik politični dogodek. V veliki dvorani Nemškega doma je bilo zbranih nad 600 poslušalcev, ki so z velikim zanimanjem in pozornostjo sledili predavanju. Mnogim je predavanje znane ga nemškega zgodovinarja bilo šele prvi korak k svetovni političnemu mišljenju.

— Dobro obiskan šivalni tečaj v Celju. V Celju je bil prirejen prejšnji teden šivalni tečaj, ki ga je vodila gđ. Smonig. Tečaj je bil zelo dobro obiskan.

— Gibanje prebivalstva v Celju. Prejšnji teden je bilo v Celju 31 porodov, 4 poroke in 9 novih grobov. Poročili so se Stefan Janežič z Nežo Henaus, Karel Zorko s Franciško Žerdoner, Franc Glaser s Pavlo Mayer in Alois Klep z Marijo Rom. Umrli so pa Jerica Vodeb, Neža Kriznik in Anton Stante iz Celja, Marija Gorenc iz Hrušice pri St. Janžu, Henrik Belinc pri Pištajnem, Josipa Gajšek iz Svodnjega pri Laškem, Gregor Sitar, od Sv. Duha pri Poljčanah, Marija Kranjc iz Svodnjega pri Laškem in Vida Starnad od Sv. Jurija ob Taboru.

— Gostovanje marionetnega gledališča iz Salzburga. Nemčija ima zdaj pet velikih marionetnih gledališč, znanih po vsej Ev-

ropi. Salzburško marionetno gledališče pod vodstvom Hermana Alcherja priredi v drugi polovici aprila in maju pod okriljem organizacije Kraft durch Freude daljše gostovanje na Štajerskem. Gostovalo bo tudi na Spod. Štajerskem.

— 16 novih fajfajzov. Na Spod. Štajerskem je bilo doslej ustanovljenih že 75 fajfajzov, zdaj jih je dobilo pujsko okrožje še 16. V kratkem bo ustanovljenih še nekaj fajfajzov, tako da jih bo na Spod. Štajerskem vseh 150.

— Trije novi grobovi v Laškem. V Laškem so umrli Ivanka Bevc iz Smohorja, stara 73 let, Ana Mraz iz St. Ruperta, stara 80 let in Jože Deželak iz Strmca, star 64 let.

— Nesreče. 44-letni pomožni delavec Josip Wunder iz Spod. Dupleke je delal na stavbišču, kjer mu je padla na nogo traverza in mu jo zmečkala. 60-letni skladiščnik F. Kopsé iz Pobrežja je prevažal blago, pa je prišel z leve nogo pod težko naložen vagonček, ki mu je nogo zmečkal. 57-letni stavbniški delavec Jakob Resnik iz Sv. Kungote si je pa zlomil med delom levo roko.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Cetrtek, 16. aprila: Benedikt, Bernarda

DANASJE PRIREDITVE

Kino Matica: Vizija na jezeru

Kino Sloga: Tarzanov upor

Kino Union: V spijanski službi

Umetnostna razstava v galeriji Obersnel na Gosposvetki cesti

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hocevar, Celovška cesta 62, Garts, Moste — Zaloška cesta 47.

Nova smer ryomskega procesa

Vichy, 17. apr. s. Pravosodni minister Barthelemy je podal poročevalcu »Petit Parisien« nekaj izjav o razlogih, zaradi katerih je bil prekinjen ryomski proces. Izjavil je, da je bila zasnova procesa povsem omejena. Dognal naj bi, v koliki meri je bila Francija nepriljavljena na vojno, toda iz tako zasnovanega procesa resnica ne bi bila mogla v celoti priti na dan. Okrnjena resnica pa ni nobena resnica. Zaradi tega bo treba znova pričeti, tokrat brez omejitev in tesnosrčnih zasnov. Dodal je, da se je razvil proces v nadvse neugodnih okoliščinah. Blum je na njem lahko kritiziral duhovne vrednote, ki jih namerava maršal Petain obnoviti v Franciji.

Nevarnost poplav v Rumuniji minila

Donava je bila v svojem spodnjem toku zaradi naglega kopnenja snega v začetku pomladi močno narasla in prestopila je bregove. Zdej je pa povsod že upadla. Mnogi rumunski kraji so bili poplavljeni. Prizadetemu prebivalstvu je prihitelo na pomoč tudi nemško in domače vojsko. Spremno poveljstvo neke nemške transportne kolone je dalo prebivalstvu poplavljenih krajev na razpolago ves gradbeni material, tako da je bilo mogoče napraviti brvi in utrditi mostove. Tako so mogli dovažati prebivalstvu poplavljenih krajev najnujnejša živila. Neka nemška transportna kolona je dala na razpolago tudi svoje avtomobile in pomagala evakuirati prebivalce mesta Giurgiu. Nemško in rumunsko vojsko je rešilo mnogo ljudi, ki bi bili sicer utonili. Zdej ni na vsem ozemlju Rumunije nobene nevarnosti več, da bi nastale nove poplave.

Bombe na Corregidor

Tokio, 15. aprila. s. Službeno je bilo objavljeno, da so japonska letala včeraj hudo bombardirala utrjeni otok Corregidor. Z uspehom so napadla tudi konvoj manjših sovražnih vojniških ladij. Tudi v nedeljo so japonska letala bombardirala nekaj objektov ob severni obali otoka Corregidora. Nastale so hude eksplozije in obsejni požari na šestih različnih točkah.

Smrtne nesreče pri angleških manevrih

Rim, 15. aprila. s. Pri nesreči, ki je nastala predvčerajšnjim v južni Angliji ob priliki vojaških vaj je bilo ubitih 14 vojakov in oficirjev, med njimi tudi neki general, ranjenih pa je bilo okoli 50 oficirjev in vojakov. V smislu odredb vojnega ministrstva operirajo v zadnjem času pri važnih letalah tudi s pravimi bombami, da bi se vajam dal čimbolj viden resnice. Predvčerajšnjim je neki bombnik epustil lažjo bombo na teren, na katerem je bilo večje število vojakov.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

dejal pismonoša, ko je šlišal to zgodbo, — noben človek ne more presekat gumba.

Za to zgodbo je kmalu zvedel ozki svet, ki mu je bilo znano Suzino življenje. Eni so imeli pri tem svojo zabavo, drugim je pa segla zgodba do srca. Daleč in svečano preko tega je posegla v dejanju in nehanju psica sama, seveda podzavestno, s tem, da je zvesto in neumorno opravljala svojo pota. Med množico ljudi, konj in vozov, skozi vse vrvenje velikega dne je nosila slutnjo svoje notranjosti in nagnjenje svojega nemega bitja — kdo ve, kaj vse nam daje pobudo. Sleherni dan se je spzlizal iz krojačeve hiše, spretno se je umikala mimo hitečim pešcem, budno je oprezovala tu in tam po koristi in nevarnosti; a kmalu ji je visel jezik iz gobca in prsi so se ji napejale v težkem dihanju. Vsa zatopljena v svojo matersko službo je pozabljala na ono čuvaja doma. Za pismonošo se ni več zmenila, raznašalko je vedno prezrla in noben premogar je ni mogel izbiti izpod klopi, če je tam utrujena počivala.

Ne vem, kako dolgo je Suzi izpolnjevala tako povelje svojega notranjega glasu, toda kmalu je bila pri starih in mladih našega okraja v velikih časteh. In tako se mi je ta zgodba nekega lepega popoldne vtisnila globoko v spomin kot nekaj, kar se ne sme izgubiti. Bil sem na poti v službo in hotel sem čez trg na

Psica Suzi

Psico so klicali Suzi in njen gospodar je bil grbast krojač, stanujoč v hiši nasproti mene. V predmetju imajo stanovalniške hiše spredaj ozke vrtičke, majhne, pač najmanjše gredice trave in cvetlic, kjer prihaja umetniški »jaz« poedinca ne verjetno do veljave in izraza. Krojač se je bil na nekaj sto kvadratnih metrov livadice na vrtnarski način izdivjal, stezice so bile lepo očiščene, trava pokosena, okrog gredic pa posajene mačke in marjetice. Sredi vrtička je bila spletena v betonskem vencu zvezda iz pestrih cvetlic. Količki, ob katerih so rastle vrtince, so imeli na vrhu steklene kroglice, a iz zelenja je zrl tu pa tam lončen, lepo barvan pritiklavcev leto in dan doli na svojo lopatico, ki jo je držal v svojih drobnih ročicah.

Suzi sem šlišal vsako jutro lajati. Imela je svoje navade, ki se jih je krčevito držala. Bolj kakor ljudje je bila navezana na čas in razne pojave. Vedel sem, kdaj je prišel pismonoša, še preden sem ga zagledal. Suzi je lajala nanj posebno srdito, ker je imel navado pomoliti ji pod gobec iztegnjen kazalec. Stara raznašalka ji je bila enako zoperna kakor premogar. Tako je živela sredi lepo negovanega vrtička med svoje skledo, cveticami in nepremičnimi pritiklavci svoje svojstveno, vendar

mož z zadnjima dvema psičkoma odšel z doma. Sedela sta v košari in zrla nemo v svet. Hišnica je vedela pozneje povedati, da sta ostala pri življenju in da se jima godi zelo dobro. Krojač ju je bil podaril dvema svojima strankama; prvi je stanoval v južnem, drugi pa v severnem predmestju. Tako je bila psica po običaju človeške volje rešena svojih naravnih dolžnosti.

Toda narava ima pač pri vsakem človeku svojo besedo in v našem primeru je bila nasprotnega mnjenja. Pasji materi so se kmalu napeli seski, videlo se je, da je trpela pod obilico mleka, ki se ga ni mogla iznebiti, gotovo pa tudi ob bolestni misli na svoj mladi zarod.

Pripeljite čim več prekelj!

Kmetje bi naj pripeljali letos v Ljubljano napredaj še več prekelj kakor prejšnja leta, ker meščani nameravajo saditi mnogo fižola

Ljubljana, 16. aprila. Ne da bi meščani računali donosnost svojih vrtov s svincem v roki, vedo, kaj kaže pridelovati predvsem na malih zemljiščih. Morajo se prejšnja leta mnogi pridelovali le zelenjavo za juho in se niso ozirali na to, kaj je dražje in bolj redilno, kaj težje ali lažje kupiti. Zdaj pa znamo vsi mnogo bolj ceniti zemljo. Vsi želimo, da bi čim bolj raztegnili svoje njivice. Toda dane so stroge meje. Zemljo lahko nekoliko povečamo navzdol, to se pravi, če jo čim bolj obdelamo, prekoplamo globoko in pognojimo, da rastline lahko srkajo hrano iz več plasti. O povečanju »navzgor« pa bomo govorili o drugi priliki; namreč, kako je treba vlti rastlinam življenjskih sil, da bodo bolj rasle — hitreje ter višje — in da bodo dajale tem več živeža.

Nekje vrste povečanje zemlje je tudi, če izberemo za pridelovanje tiste vrste rastlin, ki dajo na manjši površini mnogo več pridelka, in sicer pridelka, ki vsebuje tudi več hranilnih snovi, kakor druge rastline. Skoraj najbolj koristna rastlina se zdi meščanom krompir. Toda krompirja vendar ne morejo pridelati na malih vrtovih dovolj za vse potrebe. Če se odločijo za sam krompir, ga vendar ne bodo pridelali dovolj za vse potrebe, razen tega jim bo primanjkovalo drugih pridelkov, ki so prav tako neobhodno potrebni. Ali se lahko odpovemo korenju, pesi, čebuli, zelju, kolerabi, grahu in fižolu? Če ne pridelujemo teh pridelkov, jih pač moramo kupovati; odvisni smo od tržnih razmer vse leto. Prisiljeni smo kupovati povrtnino tudi, ko je najdražja. Če redimo živali, jih tudi ne moremo krmiti tako z ostanki povrtnine, ker je ostankov od kupljene povrtnine mnogo manj. Dolgo moramo čakati, preden dozori krompir. Mnogo prej dozori grah in krmalo lahko začnemo kuhati strošji fižol, če se odločimo za ta pridelke. Zelo dobra je zelena koleraba, ki tudi precej hitro zraste. Neobhodno potrebna je čebula. Največjeje se nam pa zdi fižol, zlasti tistih vrst, ki je dober v stročju in tudi zrel, a razen tega še dobro rodi. Sleherni naš obdelovalec zemlje, čeprav ima še tako majhen vrt, želi pridelati vsaj nekaj fižola. Če se bo moral odpovedati pridelovanju krompirja, bi se še mnogo težje odpovedal fižolu. Ni tudi brez pomena, da si obdelovalec mnogo lažje preskrbi semenski fižol kakor grah. Zato bo mnogo številnejši meščani pridelovali fižol kakor krompir. Pridelovati pa nameravajo visoki fižol. Nizkega fižola ne kaže pridelovati na malih vrtovih. Zavzel bi prostor, pridelka bi pa bilo malo. Mnogo več fižola pridelamo lahko na isti površini, če pridelujemo visokega. Toda s pridelovanjem visokega fižola so tudi nekatere težave. Ne moreš ga pridelovati, če nimajo prekelj. Meščani si ne more sam nasesti prekelj v gozdu, saj zasebniki nimajo gozdov in v okolico bi bilo predelež hoditi po prekelje, četudi bi nam kmetje dovolili sekanje v gozovih. Prekelj, fižolovik ali prakolov (prakol je najbrže primitivni kol, to se pravi ne cepljen, ne preklani; tako imenujejo prekelj — to ime izhaja morda iz prakola — v nekaterih naših pokrajinah) porabimo v Ljubljani zelo mnogo. Vsako pomlad jih dovažajo kmetje iz okolice napredaj po več tednov. Ze prejšnje čase, ko še nismo tako marljivo vrtnarili, je bila poraba prekelj velika. Zdaj je povpraševanje po teh izdelkih še mnogo večje. Za saditev fižola je še sicer dovolj časa in po nekaj tednov po nji še mine, preden so potrebne prekelje, vendar pridelovalci skrbijo že mnogo prej, da bi se založili s prekelji. Oj tega celo zavisti, koliko visokega fižola bodo lahko pridelovali in koliko semena bodo morali kupiti. Poizvedujejo drugi pridelki, če ne bo kdo letos, ki je prideloval visoki fižol lani, potreboval prekelj. Toda prekelj noče nihče prodati. Postale so dragocene kakor še niso bile.

Zato je pa treba opozoriti kmete, da bodo lahko dobro in hitro prodali prekelje, če jih bodo pripeljali v mesto. Začeli bi jih pa naj dovažati kmalu, da bodo meščani vedeli, koliko semena naj kupijo in koliko zemlje bodo potrebovali za fižol. Kmetje sicer zdaj ne potrebujejo tako zelo denarja kakor so ga včasih in se ne pečajo tako radi s takimi skromnimi posli. Toda lepenemu zaslužku se menda tudi ne bodo odpovedali vsi. Zato se pa naj povdizajo, da bodo pripeljali napredaj čim več blaga, dokler je živahno povpraševanje po njem.

DNEVNE VESTI

— Prodaja kruha na odrezke, ki zapadejo šele prihodnje dni, ni dovoljena. »Eco di Roma« poroča iz Rima: Zgodilo se je, da so peki in prodajalci kruha prodali kruh potrošnikom proti izročitvi odrezkov z datumi dni, ki so šele sledili dnevu, ko je bil kruh kupljen. Pristojni činitelji so opozorili peke in prodajalce kruha, da se strogo držijo odredbe, po kateri je dovoljeno prodati kruh samo proti izročitvi odrezka, ki zapade na dan prodaje. Odrezka ne sme potrošnik odtrgati od nakaznice, temveč mora biti odrezan od nakupu vprico obeh strank. Pod nobenim pogojem ni dovoljen predajem kruha.

— Pojasnila glede davka na nadvrednost premičnin, zgrajenih v letih 1939-1940. Na pristojna oblastva v Italiji so prišle prošnje za pojasnila glede uporabe določil o davku na nadvrednost v primeru prodaje nepremičnin, zgrajenih v letih 1939-1940. Na podlagi avtentičnih informacij pojasnjuje sedaj »Eco di Roma«, da se ta davak pobira na razliko med sedanjo vrednostjo in vrednostjo, ki jo je imela nepremičnina 1. januarja 1939, oziroma med sedanjo vrednostjo in vrednostjo, ki jo je nepremičnina imela v trenutku zgraditve po 1. januarju 1939.

— Vojne sirote imajo pravico do dotne premije tudi preko starosti 25 let. Italijansko državno društvo vojnih sirot je po sporazumu z Bojevnikiškim uradom Državne Fašistične Stranke sklenilo, kakor poroča »Agenzia d'Italia e dell'Impero«, da imajo za ves čas trajanja sedanje vojne vse vojne sirote, ki so njihovi zaročenci vojne sirote, pravico do ugodnosti dotne nagrade tudi preko starosti 25 let. Ta ugodnost velja do demobilizacije njihovega zaročnika. Umesten ukrep bo koristil številnim vojnim sirotam, ki bi sicer izgubile izdatno ugodnost, ki jim jo je priznala skrb režima za osirotele v prejšnjih vojnah.

— Mesec dni je trohnel v svojem stanovanju. 73letnega Rudolfa Camerona iz Vendrogrna pri Comu ni bilo del časa na spregled. Sovaščani niso posvečali tej okolnosti nobene važnosti. Domnevali so, da je bolan. Ko ga ni bilo videti že več ko 40 dni, se je sosed podal v Cameronovo stanovanje, da vidi, kaj je s starčkom. S silo je odprl vrata in bil priča pretresljivega prizora. Cameron je ležal na postelji, truplo je bilo že močno v razpadu, ozračje v sobi je bilo prenasršeno z duhom trohnebe. Zdravnik je ugotovil, da je bila Ca-

vanju krompirja, bi se še mnogo težje odpovedal fižolu. Ni tudi brez pomena, da si obdelovalec mnogo lažje preskrbi semenski fižol kakor grah. Zato bo mnogo številnejši meščani pridelovali fižol kakor krompir. Pridelovati pa nameravajo visoki fižol. Nizkega fižola ne kaže pridelovati na malih vrtovih. Zavzel bi prostor, pridelka bi pa bilo malo. Mnogo več fižola pridelamo lahko na isti površini, če pridelujemo visokega. Toda s pridelovanjem visokega fižola so tudi nekatere težave. Ne moreš ga pridelovati, če nimajo prekelj. Meščani si ne more sam nasesti prekelj v gozdu, saj zasebniki nimajo gozdov in v okolico bi bilo predelež hoditi po prekelje, četudi bi nam kmetje dovolili sekanje v gozovih. Prekelj, fižolovik ali prakolov (prakol je najbrže primitivni kol, to se pravi ne cepljen, ne preklani; tako imenujejo prekelj — to ime izhaja morda iz prakola — v nekaterih naših pokrajinah) porabimo v Ljubljani zelo mnogo. Vsako pomlad jih dovažajo kmetje iz okolice napredaj po več tednov. Ze prejšnje čase, ko še nismo tako marljivo vrtnarili, je bila poraba prekelj velika. Zdaj je povpraševanje po teh izdelkih še mnogo večje. Za saditev fižola je še sicer dovolj časa in po nekaj tednov po nji še mine, preden so potrebne prekelje, vendar pridelovalci skrbijo že mnogo prej, da bi se založili s prekelji. Oj tega celo zavisti, koliko visokega fižola bodo lahko pridelovali in koliko semena bodo morali kupiti. Poizvedujejo drugi pridelki, če ne bo kdo letos, ki je prideloval visoki fižol lani, potreboval prekelj. Toda prekelj noče nihče prodati. Postale so dragocene kakor še niso bile.

Zato je pa treba opozoriti kmete, da bodo lahko dobro in hitro prodali prekelje, če jih bodo pripeljali v mesto. Začeli bi jih pa naj dovažati kmalu, da bodo meščani vedeli, koliko semena naj kupijo in koliko zemlje bodo potrebovali za fižol. Kmetje sicer zdaj ne potrebujejo tako zelo denarja kakor so ga včasih in se ne pečajo tako radi s takimi skromnimi posli. Toda lepenemu zaslužku se menda tudi ne bodo odpovedali vsi. Zato se pa naj povdizajo, da bodo pripeljali napredaj čim več blaga, dokler je živahno povpraševanje po njem.

meronova smrt posledica kapi. Starček je živel sam v hišici, pa niso sosedje izvedeli za njegovo smrt.

— Zaprla mesnica. Prefekt je odredil, da se zapre mesnica Renata Lorenzotija iz Villaverne pri Tartoni, ker je Lorenzotti prodal 470 kg mesa s kostmi po 5.50 lir mesto po 4.50 lir za kg.

— Sodnik umre med razglasitvijo sodb. Pred prvim odsekom pristojnega sodišča v Romi je bila razprava v zvezi z nekim ubojem. Ko je po končani razpravi senatni predsednik razglasil sodo, se je prisednik, član sodnega dvora, A. Salotta nenadoma sedel na stol in obsedel negiben. Takoj je bil pozvan zdravnik, ki je dognal, da je Salotta mrtev in da je nastopila smrt zaradi srčne oslabelosti. Pokojni Salotta je bil v Romi zelo znan, zlasti v sodnih in pravnih krogih.

30 vojakov je bilo birmanih v Comu. Birman jih je komjski škof mons. Macchi. Birmski slovesnost so prisostvovali razni odličniki z vojaškim poveljnikom na čelu. Birmanec so bili botri po večini njihovi tovariši. Vsi so bili obdarovani in pogosteni.

— Patriarh proti špekulantom. Patriarh v Venezueli kardinal Pizka je izdal pastirski list, v katerem poziva duhovščino in vernike, da čim tesneje sodelujejo z državo in njenimi organi. Opozarja, da je nedopustno kopičenje živil, združeno s špekulacijami; ter nedovoljenimi kupčijami. Sličen pastirski list je izdal tudi palestrinski škof kardinal Carlo Salotti.

— Razstava slikarja Romanovskega. V Romi je knežinja Mafalda d'Assia otvorila v prostorih »Grande Albergo« slikarsko razstavo kneza Sergija Romanovskega. To je že tretja razstava kneza Romanovskega v Romi. Razstavo odlikujejo izbrani, seriozno umetniško izdelani akvareli.

— Hrvaška pospešuje industrijo. Hrvaški uradni list objavlja, da se lahko oproste davkov in carine na uvožene stroje in sirovine zasebniki in tvrdijo, ki prevzamejo za državo posebno važno industrijsko delo ali ki nameravajo razviti obstoječa podjetja. Olajšavo dovolj ministrstvo za obrt, industrijo in trgovino v sporazumu s finančnim ministrstvom. Obe ministriji lahko dovolita takim podjetjem tudi dolgoročno hipotekna posojila, ki pa ne smejo biti višja od dvojnega zneska vplačane delniške glavnice. Te olajšave prihajajo v poštev samo za domača podjetja, to se pravi taka, ki je najmanj 51%

svojimi nedolžnimi očmi po čudovitih svetovi okrog sebe, so jih ljudje sočutno opazovali. Sredi hrušča in trušča se je dogajal čudež.

Redar se je malodušno ozrl s svoje prižnice na pasjo družino, pešci so se smejali ali strmeli, iz tramvajev so se pa sklanjale prijazno nasmejanje glave. Za kratak hip je bil prevzel dihi miroljubnosti vse živce ter jih sklenil v en krog.

Oni trije pa, ki so bili ta čas srečno dosegli hodnik na nasprotni strani, vsega tega niso vedeli. Gotovo bi nič na svetu ne moglo motiti samo ob sebi umevne hladnokrvnosti, s katero je psica ubirala svoj pot, izrabila dvignjene glave vogal prve hiše in jo ubrala zopet naprej, dokler ni izginila z mladičema za gručo otrok.

Samo nekaj trenutkov je trajala tišina, potem se je pa redarju zresnil obraz, zamahnil je z roko, tramvajski vozač je stopil na zvonec in začela se je avtomobilska hupa. V običajni naglici po cestah vozeči in hitrejši so se pa vendar še tu pa tam ozirali za psico, ki je bila prišla po svoja mladiča. In gotovo smo bili vsi oči videti tega prizora ene misli — kako čudovito močno in vendar lahko dviga življenje svoja krila nad našimi dnevnimi tegobami in kako malo časa je potrebno spraviti poedina čez vse težave.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16. in 18.15. ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Intimna ljubzenska drama mladega kiparja v šarohi okolici samotnega jezera.

Vizija na jezeru

V glavnih vlogah: Javor Pal — Klari Tolmaj — Ellis Simor

KINO UNION • TELEFON 22-21

Vojška špijonaža med bršljo Avstro-Ogrsko in carsko Rusijo

V špijonski družbi

V glavnih vlogah: Pal Javor in Klari Tolmaj

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Ken Maynard in njegov konj Tarzan v kovbojskem filmu:

Tarzanov upor

Kot dodatek kulturni film »IGLU«, zanimivosti iz življenja Eskimov.

njihove delniške glavnice v hrvaških rokah. Olajšave in ugodnosti smejo trajati največ 6 let.

— Nesreče. Včeraj so bile žrtve nesreč po večini ženske. Med petimi žrtvami včerajšnjih nesreč so bile 4 ženske. Marija Bošnjanc, 60-letna posestnica iz Spodnje Slivnice, je padla z lestve in si zlomila desnico. — Marija Vouk, 62-letna žena posestnika iz Zalne, je padla v klet in si zlomila levo. — Srečko Drganc, 51-letni posestnik iz Viča, je žagal drva. Pri tem mu je odletela trska v oko in ga resno ranila. — Ema Graear, 21-letna delavka iz Ljubljane, je naletela na popadljivo psa, ki jo je ugriznil v desnico. — Marjeta Pavlovec, 73-letna žena vpkokojnega železničarja iz Ljubljane, je preživela včeraj mnogo strahu. Bila je v resni življenjski nevarnosti. Na Sv. Petra cesti so se splašali konji, podrli so žensko, da je padla pod konjska kopita. Konji so zdrveli z vozom čez njo in ponesrečenka je obležala na cesti potolčena po vsem telesu.

Iz Ljubljane

—lj Smrt mladega inženirja. V četrtek je v Mariboru umrl inž. Božidar Klemenč, ki ga je poznala vsa mlajša akademska generacija po njegovem vsem življenjskem optimizmu, po prijetni družabnosti, po tovarištvu je takoj po diplomi stopil v službo pri Elektranji v Velenju, kjer so ga vzbujili njegovi predpostavljenci in delavci, za katere je imel vedno čuteče srce. Kmalu se je poročil s hčerko uglednega gostilničarja Banka na Smarškem, ki jo Viktorija in poleg nje sta danes krotki prizadeta od očelovetnega preranjen grobu tudi dva otroka Ciril in Metod. Prijatelji in tovariši ga bomo ohranili v najlepšem spominu. Težko prizadeti gospe soprog in vsemu sorodstvu naše iskrene sožalje!

—lj Na umetniški razstavi v Obersnelovi galeriji na Gosposveti cesti je Hinko Smrekar postavil na ogled 15 svojih del, med njimi tri olja: Madonno, Martijlovo skupino in Miklavža. Ostala njegova dela so: Velika noč na deželi, Kolodnicki, Zito in plevel, Peter Klepac, Pravljice, Škratki varuhi, Spomini starega vojaka, Prešeren in Cop. Iz starih dobrih časov, Narodna pesem in Cigani gredo. Smrekarjeve umetnine so preprečevalno uspele in vzbujajo splošno pozornost. Poleg del našega priznanega karikaturlista so svoje umetnine razstavili še: Saša Santel (14 del), Maksim Gaspari (13), I. Sajevec in Fr. Smerdu po 4 dela. Razstavljalci spadajo med naše najboljše likovne umetnike in so tudi v tujni želi priznanje. Za njihova dela na sedanji razstavi v Obersnelovi galeriji se močno zanimajo tudi kupci, ki so že več umetnin kupili, tako da zamudniki kmalu ne bodo imeli kaj videti. Zato naj vsak pohiti z ogledom uspele razstave, ki bo prihodnje dni zaključena.

Sobota ob 18.30 PREMIERA VESELI TEATER

—lj Premiera nadvse zabavnega devetnajstega programa v »Veselim teatru« bo v soboto ob 18.30. Spored bo obsegal nove kuplete, skeč »Pravi moški«, Gorinškove »Pri telefonih«, razne pevске točke in silno zabavno enodejanko »Ojoj, štorikla« Sodeluje Adamičev jazz; nastopajo pa Kovič, Kovičeva, Gorinšek, Gorinškova, Verdonik, Kovarčeva, Remčeva, Potuška, Pirnat. Režija: Edo Verdonik, konferira Božo Podkrajšek. Nedeljsko publiko opozarjamo, da imamo odšel ob nedeljah le dve predstavi, in sicer ob 16. (4.) in 18. (6.). Predpredaja vstopnic v soboto ob 10. do pol 13. in ob 16. dalje, v nedeljo ob 10. ure dopolne do večera. — Pridite, še nikoli se niste toliko zabavali, kot se boste pri devetnajstem programu »Veseli teatar«.

—lj Delavstvo kamoseske stroke je vlnudno vabljeno na sestanke, ki se bo vršil v nedeljo dne 19. aprila ob 10. uri dopolne v pritličju Pokrajinske delavske zveze. Ljubljana, Miklošičeva cesta 22. Na dnevnem redu je razgovor o sklenjenih kolektivni pogodbi za kamosesko stroko.

—lj Naglo oddajo radijski sprejemnikov si stranke zagotove, če takoj gredo po tiskovino za izjavo in po številno vrstnega reda k vratarju mestnega magistrata, torej kar v sobo na desni strani vese poslopja za vojnjakom. To izjavo naj čitljivo in vestno izpolnijo z vsemi podatki, aparat shranijo v zabojček in ga z izjavo takoj odnese sprejemnim komisijam v II. nadstropje stare cukrarnice na Poljanskem nasipu št. 40. Za v shrambo sprejeti aparat dobi vsaka stranka potrdilo. Opozarjamo torej vse stranke, da ni treba čakati, kdaj pride njih številka na vrsto, ker odslej vrstni red po številkah sploh ne bo več objavljen. Zato pa ne odlašajte z oddajo, da zašine dni ne bo prevelikega naloga ter morda kdo ne bi mogel o praviem času priti na vrsto in bi moral nositi težke posledice, če aparata ne bi mogel več oddati. Kdor pa namerava na Kr. kvesturi vložiti prošnjo za dovoljenje, da sme aparat obdržati, ali je to prošnjo že oddal, ta naj pa pride po številko in izjavo na rotovž ter odda aparat v stari cukrarniške le v ponedeljek 20. t. m. in naslednje dni.

lj— Spored orgelskega koncerta, ki ga bo izvajal v nedeljo, dne 19. t. m. ob pol 7. uri zvečer v ljubljanski stolnici monsignor Stanko Premrl I. Stari italijanski mojstri: Bassani: Larghetto; Pescetti: Allegro; Frescobaldi: Fuga. II. Novejši italijanski mojstri: Bossi: Odršenje; Picchi: Pastorale; Canestrari: Allegretto festoso. III. Slovenski mojstri: Gornji Krek: Slavostna predigra; Ignacij Hladnik: Meditacija; Stanko Premrl: Variacije na Skrupovo papeško himno. IV. Najnovejši slo-

SPORT

Pred tekmo Italija — Španija

Že prva dva dni so razprodali vse najdražje prostore — Bilanca dosedanjih 12 tekem med Italijo in Španijo

Po uspešnem nastopu španske nogometne reprezentance v Berlinu se je v Italiji še bolj stopnjevalo zanimanje za nedeljsko srečanje Italija—Španija na stadionu San Siro v Milanu. V ponedeljek so v Milanu začeli prodajati vstopnice za nedeljsko tekmo in že prva dva dni so bile vse najdražje za tribunske sedeže razprodane.

Največja odlika, ki jo je špansko moštvo pokazalo v Berlinu, je izredna hitrost. Toda v Berlinu Španci niti niso mogli pokazati vseh svojih zadetnih sposobnosti. Že pred tekmo so se pritoževali zaradi igrišča, ki je travnik z izredno mehkim tli in torej negativen za moštvo, ki igra lo hitro. Zaradi iste slabosti so se pritoževali tudi že Italijani, ko so igralci z Nemci 1. 1936. na istem stadionu. Tudi po tekmi so bili Španci zelo utrujeni in zadrževali so, da je to posledica premeškega terena, ki njihovi igri ne nudi zadostne opore.

Stadion v Milanu bo za igro Špancev mnogo primernejši in pričakujejo, da bo njihov tempo igre v nedeljo še bolj stopnjevav. Ker je tudi italijansko moštvo znano kot izredno hitro, se obeta tekma peklenjskega tempa.

Italijansko moštvo je sedaj na treningu v Chiavariju, medtem ko prispejo Španci v Milano nočjo. Tekmo bo sodil nemški sodnik dr. Bauwens, ki je vodil že več mednarodnih tekem italijanskega moštva, med drugimi tudi 1. 1939. tekmo z Anglijo. Med Italijo in Španijo je bilo doslej odigranih že 12 mednarodnih tekem. Leta 1920. je Španija na nogometnem turnirju na olimpijadi v Anversu porazila Italijo 2:0. Sledil je nato večleten prepad, in sta se obe reprezentanci moštvi sestali šele 1. 1924. in sicer dvakrat. Prva tekma je bila marca v Milanu in je ostala neodločena 0:0. Druga pa se je vršila v okviru olimpijade v Parizu maja meseca. Italija je premagala Španijo 1:0. Naslednje leto je italijansko moštvo nastopilo v Španiji, in sicer v Valenciji. Španci so na svojih tleh ostali zmagovalci 1:0. Čez dve leti 1. 1927. je špansko moštvo prišlo v Italijo. Tekma je bila v Bologni in Italija je zmagala 2:0.

Kar trikrat sta se Italija in Španija sestali 1. 1928. Prvič je bilo na španskih tleh v Gijonu. Tekma je ostala neodločena 1:1. V okviru nogometnega turnirja IX. olimpijade v Amsterdamu pa sta bili med Italijo in Španijo julija meseca kar dve tekni. Prva je namreč ostala neodločena 1:1 in ko sta se štiri dni nato ponovno sestali, je Španija nastopila brez

Iz pokrajine Trieste

— Poročili so se v Triestu: uradnik Bruno Anarantotto in gospodinja Helena Teserin, uradnik Lucijan Moretti ter uradnica Amelia Franciška Pitacco, slikar Stanislav Bari in zasebnica Marija Testini, dimnikar Karol Sossi in gospodinja Albina Stoico, učitelj Josip Rencati in zasebnica Marija Vidali, uradnik Erminij Bergagna in uradnica Andrejina Merkelj, zasebnik Henrik Jansa in uradnica Lilijana Lussi, delavce Firminij Gallius in gospodinja Jospina Skorja, industrijec Friderik Doria in zasebnica Emilija Volpi, geometer Josip Bettini in učiteljica Lavra Martinigano. Na oklih so: zasebnik Anton Flego in hišna Lidija Debrevi, zasebnik Guido Meneghelli in gđc. Ana Clorinda Angelis, delavec Ivan Zlatič in gospodinja Stefanija Zorzi; uradnik Stelji Ozbolt in gospodinja Lucija Cibrou; trgovec Marcel Clove in zasebnica Ida Tuzzi; prodajalec rib Ludvik Donaggio in gospodinja Georgija Buset; sofer Martin Sivoli in zasebnica Germana Domancic; uradnik Elviro Tilati in gospodinja Bianca Baroni; krovec Gabriel Cerne in gospodinja Katarina Ukovic.

— Madžarski jezikovni tečaj so se pričeli v prostorih liceja Dante Alighiere. Tečaje vodi prof. dr. Kalman Ternay.

— Literarni večer bo 18. t. m. ob 18. v prostorih pokrajinske zveze profesionistov in umetnikov v ulici Imbriani 5. Večer je posvečen počastitvi pesnika Marina Biagia. Dr. Fabij Tedesehni bo čital pesnikove izbrane pesmi. Sopranistka Alice Folin pa bo ob klavirski spremljavi prof. Lidije Nordino Piani odpela nekatere po skladatelju D. Piccoli uglasbene pesmi Marina Biagia.

— Navodila za ribolov. Pristaniški kapitanat v Triestu opozarja vse ribiče, da je dnevi in nočni ribolov dokončno zabranjen v sledečih obdelkih: ob pristaniških dohodnih in v njihovi neposredni bližini, nadalje južno vzporednica pri Umagu, vzhodno poldnevnik Capo Salvore in severno črte Punta Tagliamento — spomenik zmag, končno v odseku med abajo, poldnevnikom Punta Grossa in zvezne črte Punta Tagliamento — spomenik zmag.

— V Politeama Rossetti nastopa od danes dalje znani Trio Lescano, Silva in Ferrara. Orkester vodi maestro P. Montanelli. — Plesni večer Britte Schellander v Casalinijem gledališču je privabil številno občinstvo. Za italijansko nemško društvo je bil navzoč podpredsednik dr. Apollonio z odborniki. Posamezne točke odlične plesne umetnice so razodevale slikovito ubranost raznih plesnih smeri. Bila je deležna toplega priznanja, prav tako sodelujoča Evi Zanini ter odlični spremljevalec prof. Dušan Stular, ki je po priznanju kritike znova izkazal odlične kvalitete interpretacije in tehnike.

— Pojasnjene tatvine pomaranč. Trgovci na veliko iz ulice Ottaviano Augusto so opazili v zadnjem času, da zmanjkujejo po skladiščih nekateri predmeti. Po skrbnem opažanju stražnika Josipa Del Benco-

venski mojstri: Pavel Sivic: Passacaglia; Janko Ravnik: Graduale; Matija Tome: Fuga. Opozarjamo na orgelski koncert, za katerega so v predprodaji vstopnice v Knjižarni Glasbene Matice. 220

—lj Združeni čevljarjev v Ljubljani poziva ge. člane, da se polnoštevilno udeležijo pogreba dolgoletnega člana in odbornika g. Učakarja Ignaca, ki se vrši v četrtek, dne 16. t. m. ob 5. uri popoldne iz Zal k Sv. Križu. Uprava.

slavnega Zamore v vratih in še z nekaterimi rezervami. Zmagali so Italijani 7:1. To je bil edini večji poraz, zabeležen v mednarodnih tekmah med Španijo in Italijo. Bil je bolj izraz slučajnih okoliščin, kakor pa dejanskih moči. Dve leti nato so Španci prišli v Italijo in v Bologni zmagali 3:2. Leta 1931. so Italijani gostovali v Španiji. Tekma v Bilbau je ostala neodločena 0:0. Se dvakrat sta se sestali obe reprezentanci, in to v okviru za Italijo najslavnejšega turnirja 1. 1934. V tekmovalstvu za neoficielno svetovno prvenstvo je prva tekma med Italijo in Španijo v Firenzi ostala neodločena 1:1. Pomoljena že naslednji dan je prinesla zmago Italiji, ki je nato v semifinalu premagala Avstrijo in je v finalu v nepozabni tekmi Českoslovaško ter si prvič osvojila svetovni pokal. To je bila zadnja tekma med obema reprezentancama latinskega nogometa. Nastopil je osemletni odmor, ki so ga povzročile izvensportne prilike.

Bilanca italijansko-španskih mednarodnih tekem je torej naslednja: Skupno je bilo doslej odigranih 12 tekem. Štirikrat je zmagala Italija, trikrat pa Španija. Pet tekem je ostalo neodločenih. Razmerje golov je 16:10 za Italijo.

Juniorske mednarodne tekme med Italijo, Madžarsko in Hrvaško

Po uspešnem začetku z juniorsko tekmo med Italijo in Madžarsko na velikonocni ponedeljek v Torinu, ko so nogometni narasčajniki pokazali dober nogomet, so odločujoči činitelji v mnenju, da je treba mladim močem, ki se v sedanjem času lahko edine v polni meri posvetijo telesnosportni vzgoji, nuditi za njihov razvoj čim več možnosti, sklenili nadaljevati s takimi tekmami. Italijanska nogometna zveza se sedaj dogovarja z madžarsko za revanžno juniorsko tekmo.

Tekma naj bi bila v Budimpešti. Termin še ni dokončno določen, vpoštev na pride čas neposredno po končanem italijanskem nogometnem prvenstvu. Verjetno je, da bo ob tej priložnosti prišlo tudi do juniorske mednarodne tekme s Hrvaško. Tako srečanje je bilo med obema zvezama že dozorjeno, kasneje pa sporazumno preločeno. Po prvotnem dogovoru bi morala hrvaška juniorska reprezentanca gostovati v Italiji. Po sedanjem načrtu pa bi se italijanska juniorska reprezentanca na povratku iz Budimpešte ustavila tudi v Zagrebu in odigrala tamkaj tekmo z mladimi zastopniki hrvaškega nogometa.

Iz pokrajine Gorizia

— III. dan tehnike bodo svečano praznovali v vsej pokrajini Gorizli. Proslave bodo v okviru šolskih zavodov. — Nesreča pri delu. 33-letna poljedelka Marija Sauli iz Sottolmina 50 se je pri delu na polju ponesrečila. Padla je tako nesrečno, da si je zlomila desni komolec. Prepeljali so jo v bolnico v Gorizli. — Nezgodna kolearke. 14-letna Jolanda Matesi iz ulice Montesanto 110 je padla s koleasa in si zlomila desnico v zapestju. Deklico so prepeljali v bolnico Brigata Pavia.

Slon napadel cirkuškega čuvaja

V nekem cirku v Ulmu se je pripetil zelo razburljiv dogodek. Pred pričetkom cirkuške predstave je eden od slonov nepriskakovano pobesnel in navahnil na bližnjega cirkuškega čuvaja. Zgrabil ga je z rilcem, ga treščil na tla in ga pohodil z nogami. Nesrečnega čuvaja niso mogli rešiti. Ko je slon izlil svojo jezo nad čuvajem, se je zagnal v drugo smer, vendar so ga kmalu ugnali. Napadeni cirkuški čuvaj je obležal na tleh z zmrcvarjenim prsnim košem.

Slon napadel cirkuškega čuvaja

V nekem cirku v Ulmu se je pripetil zelo razburljiv dogodek. Pred pričetkom cirkuške predstave je eden od slonov nepriskakovano pobesnel in navahnil na bližnjega cirkuškega čuvaja. Zgrabil ga je z rilcem, ga treščil na tla in ga pohodil z nogami. Nesrečnega čuvaja niso mogli rešiti. Ko je slon izlil svojo jezo nad čuvajem, se je zagnal v drugo smer, vendar so ga kmalu ugnali. Napadeni cirkuški čuvaj je obležal na tleh z zmrcvarjenim prsnim košem.

M A L I OGLASI

Prodajam zelenjadne, cvetlične sadike, marjetice, marjetice, spominke, motovilec — pozneje paradiznike 1. t. d. — Mladega psa volčjaka oddam poceni. — Vrtnar, Zgoranja Šiška, Pod hribom 40.

KISLO ZELJE IN REPO

ima vedno stalno zalogi trgovina EVA, Tyrševa cesta št. 77.

SRCE

mora biti dobro oskrbovano s krvjo in kisikom, da to dosežete, pijte dnevno — Amb

Pred končno melioracijo Barja

Iz novejšje zgodovine regulacijskih, melioracijskih del v zvezi z Barjem

Ljubljana, 16. aprila

Z velikim veseljem je vsa naša javnost sprejela vest, da se začnejo širokopotezno melioracijska dela na Barju in da je Vlada naklonila velike kredite. Tako bomo torej končno dočkali, la bo Barje postalo naša mala obljubljena dežela, rodovitna, razumno izkoriščena zemlja, kakršno so si zamišljali naši predniki in strokovnjaki že zdavnaj. Šele zdaj bodo uresničeni zadnji pomembni načrti. Prejšnja dela, čeprav so tudi služila izboljšanju zemlje na Barju, so bila prav za prav pripravljajna. Velika so se cela stoletja in še po prvi svetovni vojni jim nismo dodelali konca.

L. 1880 izdelani načrti

Novejša zgodovina regulacijskih del na Barju, odnosno v zvezi z Barjem sega v prejšnje stoletje; rešnje so se lotili velikega dela šele l. 1877, ko je bil ustanovljen Glavni močvirski odbor. Ta us. anova si je začela marljivo prizadevati, da bi regulacija Barja prešla iz razvoja teorije v prakso. O regulacijskih, osuševalnih delih so v resnici razpravljali že stoletja in izdelovali načrte. Nekateri so tudi uresničili. Priznati je treba, da je bilo opravljeno tudi res veliko delo z Gruberjevim prekopom. Po prizadevanjih Glavnega močvirskega odbora so strokovnjaki izdelali podrobni načrt osuševalnih del, in sicer pod volstvom ing. I. Podhagsega. V začetku se je morda zdelo, da bo tudi ta načrt doletela podobna usoda kakor že mnogo druge, namreč, da bo obšla v arhivu. Izdelan je bil že l. 1880, a uresničevati so ga začeli šele l. 1909, ko so oddali prva dela na javni licitaciji podjetju »Czechowiczka in sine«. Ze iz proračunske vsote je razvidno, da so bila dela precej velika. Proračun je znašal 3.278.495,93 kron. Načrt je določal poglobitve Ljubljance in Gruberjevega prekopa skozi mesto.

Barje se ne sme preveč osušiti

Ze tedaj so vsačaki vedeli, da se Barje ne sme preveč osušiti in da bi poglobitev strug, ki bi začele naglo odvajati vodo z Barja, lahko postala usodna. Opozorjali so, da bo zemlja na Barju ostala rodovitna le, če bo mogoče obdelovanje zgornje, šotne plasti; to se pravi, da mora ostati šotna plast dovolj vlažna. Talna voda se ne sme preveč znižati, kajti barjanska presušena zemlja postane nerodovita ter se spremeni v prah, podoban pepelu. Zato je bilo sklenjeno, da bodo postavili na Ljubljanci in Gruberjevem prekopu dve zapornici. Služili bi naj uravnavanju višine talne vode na Barju. Po izjavah strokovnjakov bi se talna voda ne smela znižati pod šotno plast več kakor 1 m; to se pravi, talna voda bi naj bila na absolutni koti 287,3 nad morjem.

Dela do svetovne vojne

Stroski za ta dela so bili razdeljeni po zakonu tako: kmetijsko ministrstvo je prispevalo 45%, deželni odbor kranjski 12, Barjani 33, in sicer brezobrestno posojilo deželnega odbora, in mestna občina 10%. Najprej so začeli delati v Gruberjevem prekopu, in sicer julija l. 1909. Program je pa določal, da bi morali najprej začeti regulirati Ljubljance v mestu. Pravilno je bilo, da so začeli najprej regulirati prekop, kar se je izkazalo šele pozneje. Če bi začeli najprej regulirati Ljubljance, bi vsa voda tekla po Gruberjevem prekopu. To se pravi, da bi se voda v prekopu zelo dvignila, kar bi pa lahko postalo usodno. Baje bi visoka voda v prekopu ogrozila železniški nasip ter ga izpodkopala. Če bi vse vole iz Ljubljance ne preusmerili v prekop, bi bilo delo v strugi zelo težavno. Poglobljanje Gruberjevega prekopa je bilo končano l. 1912. Poglobljen prekop je lahko sprejemal velike količine vode brez nevarnosti za železniški nasip na desnem bregu. Zato pa tudi ni bilo tako pogosto ovirano delo v strugi Ljubljance. Če bi voda ne otekala tako hitro po prekopu, bi morali bolj pogosto odpirati zapornico na Ljubljanci ob ustju Gradaščice, tudi ob manjših nalivih. Ljubljance so začeli regulirati v mestu l. 1912. Prejšnje čase je bila struga marsikje zelo široka, obrežja so bila neenakomerna in voda je izpodkopavala nabrežja. Prej ali slej bi bile v nevarnosti tudi nekatere nabrežne hiše. Poglobitev struge je bila mogoča samo v zvezi s postavitvijo obrežnih betonskih zidov; če bi strugo poglobljali, ne da bi bregove zadrževali obrežni zidovi, bi se obrežja sesipala v strugo. To je bila še tem večja nevarnost, ker je obrežna zemlja po večini naplavina, ki se razmočena razleže kot žolca. Projektant ni pripisoval pomena zunanosti teh obrežnih zidov, zato je ljubljanski občinski svet sklenil l. 1913, naj bo zidovje zbetonirano v lepi obliki. Potem je izdelal načrte za to arhitektonsko

delo arh. Keller. Oblikovanje zidov po arhitektonnem načrtu je zahtevalo 400.000 več stroškov, ki jih je prevzela mestna občina. Ko je izbruhnila svetovna vojna, je bilo dokončanje mnogo dela, čeprav je bilo dotlej precej dobro napredovalo. Zbetonirali so precej obrežnih zidov in v Mostah so tudi že poglobili nekaj struge. Med vojno je delo zastalo.

Zavlačevanje dela po vojni

Do svetovne vojne je delo vodila komisija za osuševanje Barja. Po vojni se je razšla in pristojnost za regulacijska dela je prešla na generalno inspekcijo vo. a. Dela so začeli na taljavati, a v tako majem obsegu, da skoraj niso prišla v poštev. Inspekcija je nadaljevala dela v svoji režiji, za kar je pa imela le zelo skromne kredite. Dovolj stroškov je bilo že z vzdrževanjem Gruberjevega prekopa in graditvijo visokih zidov pri Hradeckem mostu. Omenimo naj še, da je glavni močvirni odbor v letih 1925—1928 reguliral delno Gradaščico, Glinščico in Mali graben. Za ta dela sta prispevali ljubljanska in mestna občina, pa tudi sami zainteresirani so nekaj dali. Čakalo je še mnogo dela, a zdelo se je, da se nič ne mudi. Vse je zastalo. Da so pa bila regulacijska dela zelo nujna, so nas opozarjale tudi pogoste povodnje na Barju. Voda je tedaj otekala skozi mesto mnogo počasneje, ker struga ni imela prmernege padca in ne tako velikega profila kakor zdaj. Zato je voda zastajala tudi v pritokih Ljubljance na Barju, posebno ob večjih nalivih. Neokončana dela v mestu pa tudi niso jelala lepega vtisa. Mestna občina si je zelo prizadevala, da bi prišlo do nadaljevanja regulacijskih del, čeprav ni bila neposredni interesent. V glavnem je Ljubljana trpela zaradi nedokončanih del, ker je trpelo lice mesta. Nekoliko je pa bilo meste prazdeto seveda tudi v gnetnem pogledu, ker so bile ogrožene nekatere nabrežne hiše in ker velik del Barja, ki je pogosto trpel zaradi poplav, spada pod mestno občino. Vsa prizadevanja mestne občine in Barjanov, da bi se obnovila regulacijska dela, so naletela na vedno isto oviro: n' bilo denarja, zlasti še, ker bi bili veliki izdatki. Po proračunu, ki je bil sestavljen l. 1922, bi bilo treba 40.000.000 din za dogotovitev regulacijskih del.

Pripravljenost občine na žrtve

Do nadaljevanja del je prišlo šele, ko je pokazala mestna občina res veliko pripravljenost za žrtve. Dolgo so se vlekle poga-

janja in posredovanja, a uspeha ni bilo. Joki se mestna občina ni obvezala, da bo poslej prispevala namestu desetine stroškov celotno tretjino. Ostali tretjini sta pa bili razdeljeni med državo, banovino in Barjane. Tretjino je prispevala država, banovina in Barjani pa vsak po eno šestino. Do tega sporazuma je prišlo l. 1930 in v državni proračun za l. 1931 je bil končno vstavljen prvi državni prispevek. Istega leta 15. marca je bila ustanovljena terenska tehnična sekcija, ki je vodila dela in ki jo je morala delno vzdrževati tudi mestna občina. Če bi občina ne bila pripravljena na tako velike žrtve, na celo tretjino stroškov regulacije, bi najbrž sploh ne prišlo do nadaljevanja regulacijskih del.

Razdelitev dela na etape

Dela so bila razdeljena na več etap. Denarja ni bilo, da bi se lotili dela res širokopotezno ter da bi začeli delati hkrat v več odsekih. V letnih proračunih so bili lahko določeni le manjši zneski za dela, sicer je pa treba tudi upoštevati, da že sam tehnični značaj ni vedno dopuščal, da bi se lahko lotili več del hkrati. Nekatera dela so morala biti končana, prelen so se lahko začeli druga. Predvsem je bilo treba končati samo regulacijo Ljubljance, potem so lahko sledila druga regulacijska in melioracijska dela. Prva etapa je obsegala naslednja dela: trimostje, betoniranje obrežnih zidov pri Sv. Jakobu, postavitvečasne zapornice ob ustju Gradaščice na Ljubljanci (kjer je že stala prej zapornica, a je strohnela) in regulacijo Gradaščice in Malega grabna ob ustju. Delo je bilo končano l. 1932 in je veljelo 5.579.477 din. Druga etapa je obsegala naslednja dela: dogobitev Ljubljance, zidanje kamnitega obrežja na levem bregu, poibetoniranje frančiškanskega mostu itd. Dela v prvem odseku so bila končana februarja l. 1933, in so veljala 2.104.257 din. V drugem odseku so bila gotova istega leta (prevzelo jih je drugo podjetje). Dela v tretjem odseku so obsegala poglobitve struge med frančiškanskim mostom in Novim trgom, v četrtem odseku pa poglobitev od Novega trga do Malega grabna. Zaini etapa del je postavitev zapornice pri cukarni. Ta dela še niso končana. Razen teh del je bilo končanih še mnogo drugih manjših, ki so v zvezi z regulacijo Ljubljance. Toda, naglašamo, to so bila v glavnem pripravljajna dela, ki so skoraj bolj posredno kakor neposredno služila izboljšanju zemlje na Barju. Do prave melioracije, to se pravi do del na Barju samem, je prišlo šele zdaj.

Od Ranguna do Kalkute

Indija je zdaj tudi na suhem že v območju japonskih vojnih akcij

Taki so redarji v Kalkuti

Karlar govorimo o vojni v vzhodni Aziji in Pacifiku, je treba vedno računati z velikimi razdaljami. Zdaj tako pogosto omenjeni Bengalski zaliv je velika morska kotlina, ki loči Zadnjo Indjo od Prednje. Ladja, ki hoče kreniti iz burmanskega pristanišča Tavoy v nasproti ležeče pristanišče Madras, mora prevoziti Bengalski zaliv v širini skoraj 2000 km. Severno od te proge ležita dve izmed najvažnejših mest

angleškega svetovnega imperija: Rangun in Kalkuta. Na Rangunu je vih a japonska zastava, Kalkuta je pa po uspešnem japonskem izkrcanju v Akyabu oddaljena od bojišča komaj še eno uro poti z letalom.

Istocasno z bombardiranjem Ceylona so se pojavile japonske podmornice v ustju reke Ganges. Na kopnem so Japonci prodrli že dobrih 70 km preko Akijeva proti indijski meji, tako da je zdaj Indija na kopnem, na morju in v zraku v območju japonskih vojnih operacij. Angleške čete, kolikor jih je še ostalo v Burmi, so potisnjene po padcu Prome, Tungu in Yena-nyaunga tja v okolico Mandalaye, glavne mesta gornje Burme in tako so izgubile vsako praktično zvezo s svojo bazo v Indiji. Med Burmo in Indijo se namreč razprostira težko dostopno in visoko pogorje Alakan, ki od mesta Prome dalje nima nobene poti, kaj šele ceste. Zato je šel ves promet med Rangunom in Kalkuto samo po morju. In to je tudi vzrok, da japonske čete niso prodrale proti Akyabu in dalje proti Bengalskemu zalivu tudi po suhem. Pač pa so potisnile Angleže po svojem uspešnem izkrcanju na neprehodne poti po suhem. Vojna je torej tu stoorila v zadnjih dneh velik korak naprej.

Onstran pogorja Alakan se razprostira širna ravnina indijske pokrajine Bengali-je. Tu se stikata polročni dve velikih rek. Od severozapada teče reka Ganges, od severovzhoda si pa utira pot Brahma-putra skozi pogorje Himalaje. Obe mogočni reki se združita nad Kalkuto v pokrajini Goalundo. Ganges se v bengalski nizini razcepi v delto, ki leže njeni zunanji rokavi skoraj 300 km narazen. Med njimi ležeče ozemlje je močvirnato in maščeno. Za Evropca je delta reke Ganges eden

najbolj nezdravih krajev na svetu. Ob najzadnejšem rokavu Gangesa približno 140 km za obalo Bengalskega zaliva leži Kalkuta, največje mesto Indije, gospodarsko središče angloindijske države. Približno 2.500.000 prebivalcev živi tu stisnjenh na ozkem prostoru. Med njimi je pa samo 12.000 belokožcev.

Ko so Angleži prodrli ob koncu 15. stoletja v indijsko zaledje, so ustanovili v bližini vasi Calicuta utrjeno naselbino. Bengalci so jih gledali po strani. Spopadi med njimi so se venomer ponavljali, leta 1756 je pa prišlo do velikega upora, ki se je končal z zasedbo trdnjave Calicuta. Bengalci so zaprli ujete Angleže v tiste ječe, kjer so bili zaprti prej bengalski ujetniki. Noben Anglež ni preživel trajaia v teh nezdravih bregih. Ko je angleški guverner Clive leto dni pozneje zopet svojil oporišče Calicuta, so Angleži tako utrdili to svojo trdnjavo, da je Bengalec niso mogli več osvojiti.

Nagel razmah Kalkute zlasti v 19. stoletju je bil posledica živahnega trgovinskega prometa. Angleži so pošiljali preko Kalkute kmetijske pridelke iz širne okoličice v Evropo. V mestnem načrtu se pa še zdaj jasno vidijo prvotne trdnjavske na-

prave. Sredi mesta se razprostira 5 km² obsegaajoči park Majdan, ki je bil prvotno ravnina pred osmerokotno utrdbo. Kalkuta ima vse znake angleškega kolonialnega mesta. Vlačna posojpa, trgovski okraj in javna posojpa so zgrajena v modernem slogu. Kraj njih se pa tišči kraj Boro, ki tvori indijsko poslovno središče ter zbirališče trgovcev skoraj vseh azijskih narodov. Severno in vzhodno od evropskih okrajev mesta živi indijsko prebivalstvo pogosto še v hišah iz barbusa in ilovice. Tu je vse na tesaem, umazano in zanemarjeno. V predmestjih Kalkute je osredotočena tekstilna, lesna ter industrija železa in jute. Ta podjetja so pritegnila na stotisoče delavcev iz zapahih pokrajin.

Vplivno področje Kalkute se pa ne razteza samo na zaledje. S Kalkuto so v stalnih stikih tudi manjša pristanišča na vzhodni in zapadni obali bengalskega zaliva, tako burmanski pristanišči Sandoway in Akyab ter predindijski pristanišči Gjanham in Puri. Tu so se nakopiile ogromne količine kolonialnega blaga. Indijsko kmetstvo mora delati za mizne meze, dobiček od svetovne trgovine Kalkute pa spravljajo angleški bogataši.

V proizvodnji električnega toka

je Italija zdaj med evropskimi državami na prvem mestu

Država, ki nima dovolj tekočih goriv, mora posvetiti tem večjo pozornost izkoriščanju vodnih sil. Italija je zavzemala že pred vojno v pogledu vodnih naprav eno prvih mest med evropskimi državami. Fazišem je pa ustvaril na tem polju toliko, da je zdaj Italija na prvem mestu glede proizvodnje električnega toka s pomočjo vodnih sil. Šele nedavno je bil v celoti izpolnjen na 20 let preračunjeni načrt gradnje velikih elektrarn in splošnega izkoriščanja vodnih sil. Več velikih elektrarn ima pa Italija še v načrtu.

Ker elektrifikacija železniških prog v Italiji vedno bolj napreduje in ker je dobila država celo vrsto novih industrij, je seveda tudi narasla potreba po električnem toku. Dočim so porabile leta 1920. elektrificirane železniške proge v Italiji 593.000 kw ur, porabo zdaj že blizu 6 milijard kw. Ob ustanovitvi Kraljevine Italije je bilo na njenem ozemlju 9000 industrijskih podjetij s 188.000 delavci, leta 1911 je bilo pa že 244.000 električnih podjetij, ki so zaposlovala 2.000.000 delavcev. In neprestano se grade še nove tovarne v Trientu, Veroni, Triestu, Napulju in Mesini. Vsi stroji teh tovarnic so na električni pogon. Iz tega je razvidno, kako važno vlogo igra v Italiji preskrba z električnim tokom.

Leta 1920. je znašala proizvodnja elek-

tričnega toka v Italiji 4.200 milijonov kw. h, leta 1929 pa že 9.820.000 kw. h. Do leta 1938 je narasla proizvodnja električnega toka na 19.200.000.000, v naslednjem letu že na 25 milijard in ko bo v polni meri uresničen načrt izkoriščanja vodnih sil, bo proizvodnja Italija letno 60 milijard kw. h, 95% vodnih sil ima Italija v Alpah in Apeninih, kjer napajajo reke ogromne elektrarne. Središče izkoriščanja vodnih sil je v Brixnu in Bolzanu. Leta 1940 v bližini Brixna zgrajena elektrarna je pravo tehnično čudo in se razlikuje od drugih elektrarn v bližini po tem, da ji nobena bomba ne more do živega.

Skozi velika aluminijasta vrata se pride v notranjost gore. Nad vasico Porte Gardena so zgradili velik jez, od koler je napeljavna voda skozi štiri zatvornice v nadvodni kanal, od koder se odvaža odvlivna voda po napravi, ki bi jo lahko proglasili za ladjo, dočim pada korista voda po večkratnem čiščenju 60 m globoko k turbinam. Turbine so 200 m pod površino zemlje v ogromni z rdečim in zelenim marmorjem obloženi dvorani, spominjajoči na pravilnični grad. Tu se proizvaja približno 500.000 kw. h električnega toka, ki se transformira in dovaja raznim industrijskim centrom. Glavni odjemalec tega toka je velika industrija aluminija v pokrajini Bolzano.

Slovaško-hrvatsko prijateljstvo

Tesna povezanost med Novo Hrvaško in mlado Slovaško se je pokazala tudi na proslavi prve obletnice ustanovitve Nezavisne države Hrvatske, kateri je prisostvovalo tudi slovaško odposlanstvo pol vodstvom namestnika ministrskega predsednika Sane Macha. V odposlanstvu so bili zastopniki slovaške vojske in Hlinkove garde. V Bratislavi je bila pa prirejena v proslavo hrvatskega narodnega praznika slavnostna akademija. Priredilo jo je slovaško-hrvatsko društvo in prisostvovali so ji člani vlade, najvidnejši predstavniki stranke, Hlinkove garde, vojske in obiasiti. Gospodarski minister Melriedeki in hrvatski poslanik Berković sta v svojih govorih naglašala tesne prijateljske stike med obema narodoma, ki so v boju za novi red Evrope prestali svojo prekušnjo. V Bratislavi je bila na dan proslave hrvatskega narodnega praznika tudi svečana služba božja, ki so ji prisostvovali najvišji predstavniki držav.

Slovaški listi so izšli na dan hrvatskega narodnega praznika v slavnostnih izjavah »Slovake« je objavil poslanico Poglavnika dr. Pavelca, naglašajočo prijateljske vezi med hrvatskim in slovaškim narodom, ki izvirajo iz časov skupnega trpljenja obeh narodov. Maršal Kvaternik je napisal glasek, v katerem poveljuje junaško borbo obeh narodov ramo ob ramo in naglašja, da je končna zmaga že na pragu. V listu »Gardista« piše minister Mach, da so Slovaki in Hrvati že odločeni storiti vse, kar jim nalaga bratstvo, po orožju in tovarštvu, ker sta oba naroda zvezana z velikim nemškim in italijanskim narodom kakor tudi z vsemi drugimi evropskimi kulturnimi državami.

Izgon Židov iz Slovaške

Slovaške oblasti so bile pristljene izlati nove ukrepe v okviru ureditve židovskega vprašanja. Odredile so, da se morajo sestaviti seznami vsega židovskega premoženja. Poleg tega so bile znatno poostrene določbe glede potovanja židov. Ugotovljeno je bilo namreč, da so skušali židje na vse načne izigravati določbe glede izseljevanja. Mnogi židje bi radi dobili uradna potrdila, da so nujno potrebni v gospodarskem življenju, da bi lahko ostali še nekaj mesecev na Slovaškem. Oblasti so zadnje dni aretirale mnogo arjcev, ki so pomagali žitom in skrivali njihove premoženja. Slovaško notranje ministrstvo je odredilo, da se mora najstrožje postopati proti tem »belim židom«. Doslej je bilo iz Slovaške izgnanih okrog 10.000 židov in ta akcija se z vso doslednostjo nadaljuje.

Nemška avtobusna proga v Ukrajini

Ukrajina je dobila te dni prvo nemško avtobusno progo. Nemški avtobusi vozijo med mesti Rovno in Kijev. Iz Kijeva odhaja avtobus vsak dan ob 8. in se vrača ob 17.20. Med potjo ima avtobus enourni postanek v Žitomeru.

Smrtna kazen za ponarejanje živilskih nakaznic

Pred posebnim sodiščem v Berlinu je bil obsojen na smrt 50-letni stavec Franc Heindl, ker je tiskal ponarejene izkaznice za meso. V utemeljitvi sodbe se navaja, da bi bil Heindl zaslužil smrtno kazen tudi v primeru, ako bi odgovarjal resnici njegovih zagovorov, da se je s ponarejenimi izkaznicami okoristil komaj za 15 kg mesa.

B. Perowne:

Dr. Torridon igra za vse

Roman

»Kaj si domišljujete?«
Jeza mladega moža je vzkipela.
»Da, da, morda je izrodek moje domišljije tudi to, kar sem videl... in slišal... neko noč tu na vrtu!«
Ugriznila se je v ustnice. Oči so ji naglo zletele po družici v bazenu in se nato znova uprle v Roya Torridona.
»Torej bi me radi spravili v neprijetnosti?«
»Saj že tičite v njih,« je mračno odvrnil mladi človek. »Zelim vam samo pomagati, da se rešite iz zagate!«
»Vi?«
Njen glas je bil nejeveren in njene oči še bolj. Zaničevanje se je zrcalilo v njih.
Krenila je mimo njega ter odšla po terasi. A Roy je bil preveč užaljen, da bi jo bil pustil tako oditi; dohitel jo je in ji stopil ob stran.
»Da... jaz! Misliš sem, da sem vama tisto noč na vrtu dovolj jasno razložil.«
Marijine ustnice so bile stisnjene. Nič ni rekla.
»Rekli ste tudi,« je Roy nadaljeval, »da pridete drugi dan k meni in mi vse pojasnite.«
»Saj sem vam pojasnila.«
»Ničesar mi niste pojasnili, sami veste, da ne.«

Naglo se je obrnila in ga pogledala z iskričimi se očmi.

»A čemu bi vam pojasnjevala? Vam? Kdo pa ste? Zakaj ste prišli semkaj? Zakaj ste me tisto noč zalezovali? Sovražim vašo navzočnost, že to, da vas vidim, se mi upira! Pustite me pri miru!«

Glas se ji je utrgal. Spustila se je v tek in izginila za hišo. Roy je strmel za njo, prepaden nad njeno lhto.

June Baddileyeva ga je poklicala iz bazena. Obrnil se je in počasi krenil nazaj h kopalcem. June je sedela na robu kotanje, z belo gumeno čepico na rdečih kodrih, in se mu smejala.

»Kaj se ne boste tudi vi kopali?«

»Čuile,« je rekel Roy, »govoriti moram z Lionelom. Kje ga dobim?«

»Ni ga doma. Z Ireno sta se odpeljala po opravkih.«

»Oh! Na to ni bil pripravljen. »Kdaj se vrnete?«

»Kdo ve? Mogoče ne bo do jutri ne duha ne sluha o njima. Kdaj bo vaša domača veselica? Pojutrišnjem, ali ne? Nič ne skrblite, dragi... dotlej bosta gotovo spet doma!«

»Torej vobče ne veste, kam je šel Lionel?« je vprašal Roy.

»Prav res da ne! Čuile, zdi se mi, da ste močno zdelani od vročine. Dajte okopljite se še vi. Kopalnih obelk mora biti nekeje na kupe.«

»Hvala. Dobro bi mi delo, da ne utegnem.« Njegova navzočnost je bila Mariji zoprna in nič ni pomagalo brez roka čakati, da se Lionel vrne. »Bi mogel napisati zanj nekaj vrstic?«

»Pojdiva.«

Soba, kamor ga je dekle odvedlo, je bila očitno Brookbyjeva delavnica.

»Če bi se vendarle odločili za kopel, pokličite Antona in mu recite, naj vam priskrbi obleko.«

Mladenka je z nasmeškom zaprla vrata za seboj ter odšla. Roy je sedel za pisalno mizo in zlovoljno pomislil:

»Zakaj se mora človek zaljubljati v tiste, ki so najbolj nedostopne? Da sem se zaljubil v Juno, bi bilo zdaj vse drugače...«
Skomignil je z rameni in se ogledal po sobi. Stegne so bile smetanaste barve, z ozkimi letvami iz temnega lesa razdeljene v štirikotnike in pokrite s fotografijami v črnih okvirih. Fotografije so predstavljale igralce in igralke; nobenega dvoma ni bilo, da je tu Brookbyjeva pisarna.

Leseni zastori na oknih so bili zrahljani; skozi reže so se cedili solnčni žarki na dragoceno preprogo, ki je pokrivala tla. Odprti jedilnik je izživalno razkazoval obilico butelj in steklenk. Na pisalni mizi je stal samo umetniški črnilnik, sušilo s pivnikom, pepelnik in — v srebrnem okviru — fotografija Irene Steuartove s spakljivim posvetilom.

Papirja ni bilo videti, še ovitkov ne; zato je Torridon po kratkem obotavljanju poskusil odpreti gornji predal pisalne mize. Bil je zaklenjen kakor vsi ostali razen zadnjega na desni zgoraj. Ta se je dal zlahka odpreti, in z zloženega časnika, ki je ležal v njem, je planilo Royu v oči ime LE FENDU. Le Fendu!

Roy je začul Beauriérovo glas v uradu marseillske pristaniške policije: »Ste kdaj kaj slišali o Stefanu Le Fenduju?«

Srce mu je jelo silovito razbijati.

Ozrl se je proti vratom, nato proti oknu. Od daleč se je razlegalo iz basena veselo vriskanje in štrbunkanje. Roy se časnika ni dotaknil, le vrat je iztegnil, da bi bolje videl. List je bil francoski.

STEFAN LE FENDU MRTEV?

»PROSLUDI ZLOČINEC JE BAJE PADEL V

MORJE Z BRITANSKEGA VELEPARNIKA»

SKRIVNOSTNI INFORMATOR IZ PORTA SAIDA

»Po Marseillu se širi glas, da je zločinec Stefan

Le Fendu, ki ga toliko časa ni bilo moči prijeti,

dne 12. t. m. padel z britanskega prekomornika

»Ranpora« v morje.

Niti od gospoda Vincenta Beauriéra, člana mar-

seillske policije, niti od kriminologa gospoda Ca-

riguela, ki sta imela lani opravka z Le Fendajevimi

tatvinami ob Sinji obali, nismo mogli dobiti potr-

dila te govorice, ki sicer navaja vse podrobnosti.

»Kmalu po tem, ko je »Ranpore« dne 12. opoldne

zapustil Port Said, je dobila policija v tem mestu

telefonsko opozorilo, da se je vtihotapil na ladjo

Le Fendu, preoblečen v pristaniškega uradnika. Ob-

veščevalce — bil je možki — ni hotel povedati svo-

jege imena, in vse prizadevanje, zadržati ga z vpra-

šanji, da bi med tem preložili telefonski razgovor

na drugo zvezo in poslali na tisti naslov detektive,

je bilo zaman. Storočilo je bilo oddano iz javne

govornice, toda ko je prišla policija, je bil neznanec

že odšel in varnostna oblast ni več mogla najti sledu